

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

Dispvtatio Decima Qvinta. De diuina prædestinatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

DISPV TATIO XV.

De Diuina Prædestinatione.

ARCANAM rem aggredimur, mysterij altitudine secretam, sacramentorum profunditate reconditam, humano ingenio inscrutabilem, beatis mentibus venerandam, Deo soli notam; quæ quantò mentis aciem mysteriorum obscuritate obtundit, tantò acriùs illam acuit ad inuestigandum curi os̄is: quippè de re agitur, è qua summa nostræ felicitatis pendet. Atque utinam quòd res est grauior, còd futura sit nostra hæc disputatio vtilior ad vita mores componendos, ex quorum probitate pendet optatissimus exitus nostræ prædestinationis, cuius iam felicissima initia nos participare speramus.

SECTIO I.

Quid sit Prædestination?

S. Thomas.

1. **P**RAEDESTINATIO, Authore Sancto Thomae i. p. quæstione vigesima tertia, articulo primo est, transmissio creaturæ rationalis in finem vitæ æternæ: quæ duplex est, Realis sive exercita, & Intentionalis seu mente concepta. Prædestination non priorem, sed posteriorem transmissionem propriè importat, ut constat ex particula, *Præ*, quæ antecessionem æternitatis ad terminum prædestinatum, qui in tempore executioni mandatur, importat. Tria igitur ad obiectum prædestinationis concurrunt, finis, qui est vita æterna; subiectum, quod est creatura rationalis; & media, quibus rationalis creatura adiuta ad destinatum peruenit finem. Quæ omnia complexus est Paulus ad Romanos octauo, illis verbis: *Quos prædestinavit, eos & vocavit; & quos vocavit, eos & insificavit; quos autem insificavit illos & glorificavit.* Controversia igitur est, an prædestination formaliter importet actum intellectus, an voluntatis, an utrumque simul. De qua,

Rom. 8.

Thomistæ.

2. PRIMA sententia est Thomistarum affirmantium, Prædestinationem formaliter importare actum intellectus. Fundamentum est. Quia prædestination est pars prouidentiæ; prouidentia autem non in voluntate, sed in intellectu formaliter consistit. Confirmatur, nam Prædestination importat rationem ordinis aliquorum in salutem æternam, in diuina mente existentem: atqui ratio ordinis ad intellectum, non ad voluntatem spectat: ergo. Adhuc tamen inter eos controversum est, in

quo actu intellectus Prædestinatione consistat. Durandus in 1. dist. 41. quæst. 1. confitetur putat in actu intellectus practici, qui antecedit propositum diuinum conferendi media ad beatitudinem consequendam, & subsequitur voluntatem dandi gloriam: Plerique ex 1 homistis in Imperio subsequente decreto diuinæ voluntatis, & immediatè determinante potentiam executuam ad opus externum exequendum; Alij in actu scientiæ, subsequentis totam seriem decretorum circa prædestinatos, peculiari decreto approbatam; Nonnulli in sententia definitiva, quam Deus per practicum iudicium protulit de æterna felicitate electorum.

Durandus.
Thomistæ.

4. SECUNDA sententia est aliorum affirmantium, Prædestinationem formaliter importare, actum efficacem voluntatis conferendi gloriam electis. Fundamentum est. Quia per hunc actum prædestinati formaliter gloriam consequuntur.

5. TERTIA sententia docet, Prædestinationem formaliter, & complete acceptam consistere in utroque actu, intellectus & voluntatis simul. Est Bonavent. in 1. dist. 40. art. 1. quæst. 2. Fundamentum est. Quia uterque actus per se formaliter ad Prædestinationem spectat. Pro cuius difficultatis solutione,

Bonaventura

6. Dicendum est, Prædestinationem principaliter importare actum efficacem voluntatis, tum gloriam decernentis, tum media eligentis; minus verò principaliter actu intellectus, peculiari ratione disponentis, & ordinantis media ad finem consequendum. Prior pars assertionis probatur primò ex Paulo ad Ephesios 1. vbi prædestinationem explicat per actum electionis, & propositum voluntatis: & ad Romanos 8. Prædestinationem distinguunt à Præscientia. *Quos*, inquit, *præsinit, & Prædestinavit.* Secundò Prædestinatione includit ex parte prædestinantis efficacem determinationem, qua posita, implicat non sequi effectum prædestinatum: hæc autem determinatione conuenire non potest intellectui, sed voluntati, cuius est potentiam ad effectum ultimò determinare. Nam etiam si intellectus potentia determinet quoad specificationem, ultima tamen & efficax determinatio, quæ est determinatio quoad exercitum, non est nisi ad voluntate, cum qua determinatione, non stat sequi oppositum eius, quod determinatum est.

Epheſi.

Rom. 8.

7. Tertiò. Prædestinatione est actus liber: liberum autem formaliter conuenit actu voluntatis, non intellectus: ergo Prædestinatione principaliter importat actum voluntatis, non intellectus.

intellectus. Minor elucet, nam solus actus voluntatis est in Deo, & in quacunque alia natura intellectuali formaliter liber: nam scientia, quæ præcedit decretum diuinum, est necessaria; quæ vero subsequitur idem decretum, non est in se formaliter libera, sed ex presupposito decreto, quod iam supponit Prædestinationem factam, eamque solùm approbat: nam Imperium, ut suppono, in Deo non datur.

8. Quartò. Prædestinatione illum actum principaliter significat, vi cuius prædestinati salvantur: vnde Augustinus de bono perseuerantiae cap. decimo quarto, Prædestinationem definiens ait, esse preparationem beneficiorum Dei, quibus certissime liberantur, quicunque liberantur; Sed hic actus est voluntatis non intellectus: ergo. Maior, præter auctoritatem Augustini, constat ex ipsa definitione Prædestinationis, quæ est transmissio creaturae rationalis in beatitudinem æternam; ergo eius potentia actum principaliter significat, cuius est rem in finem aliquem transmittere. Hoc autem non est intellectus, sed voluntatis; quia voluntatis est efficere, ut creatura per proportionata media ad finem, proprias vires excedentem, efficaciter perducatur.

9. Quintò. Reprobatio principaliter importat actum voluntatis, connotato tantum actu intellectus culpam præsidentis: ergo & Prædestinatione. Antecedens constat, quia reprobatio dicit exclusionem à regno, & destinationem ad poenam ob prævisa demerita: exclusio autem à regno, & destinatio ad poenam sunt actus voluntatis, non intellectus. Consequentia vero probatur; nam ita se habet prædestinatione ad gloriam, sicut reprobatio seu destinatio ad poenam: nam eodem modo prædestinatione electi destinantur ad gloriam, sicut reprobatione damnati deputantur ad supplicia.

10. Posterior pars assertionis constat auctoritate Scripturæ, & Patrum, passim prædestinationem explicantium nomine *Præficiencia*; ad Romanos 11. Non repulit Deus plebem suam, quam præscivit, hoc est, quam prædestinavit, ut explicat Augustinus de bono perseuerantiae cap. 18. Ratio vero est, quia sicut electio, præter actum voluntatis, peculiari ratione connotat actuum intellectus, media cum fine conferentis; ita Prædestinatione, quæ est pars prouidentiae supernaturalis, præter actum voluntatis, connotat etiam actuum intellectus futura præsidentis, ac præordinantis.

11. Obijcies, Prædestinatione principaliter importat ordinem mediorum ad finem: at qui ordinare est proprium intellectus; voluntatis autem tantum est exequi ordinem ab intellectu præscriptum: ergo prædestinatione principaliter importat actuum intellectus. Confirmatur, nam Prædestinatione intentionis, quæ vi nominis formaliter importatur, principaliter significat huiusmodi ordinem, in diuina mente ab æterno existentem. Respondeo, distinguendo maiorem; prædestina-

tio importat ordinem mediorum ad finem practicum & exercitum, concedo; signatum & speculatum, nego. Vnde ad minorem; est proprium intellectus ordinare signatum & speculatum, concedo; practicè & exercitè, nego. Ad confirmationem distinguo antecedens: Prædestinatione, vi nominis importat ordinem intentionalem signatum & speculatum, nego; practicum & exercitum, qui ab æterno in diuina mente extitit per respectum ad futuram executionem, concedo.

12. Ad fundamentum primæ sententiae nego minorem; nam etiam prouidentia, ut coniuncta est cum studio rerum gerendorum, qualis est prædestinatione, principaliter importat actuum voluntatis. Ad confirmationem, neganda est minor, nam etiam voluntas, dum ordinem sibi ab intellectu præscriptum excutitur, dicitur executiū & exercitè unum ordinare in aliud.

SECTIO II.

An æternæ Prædestinationis aliqua causa precesserit ex parte prædestinatōrum?

13. **S**ensus questionis est, an Deus motus sit ad prædestinatos hos potius, quam alios, propter aliquam causam, quam in his præsiderit, & non in alijs non intelligitur autem quæstio de Prædestinatione, quoad actuū ipsum diuinæ voluntatis; quia cum hic sit increatus, causam habere non potest; sed intelligitur tantum quoad obiecta ad quæ actuū ipse diuinæ voluntatis liberè terminatur. Nec etiam intelligitur, quoad singula obiecta mutuò inter se comparata, quo pacto Deus unum opus prædestinat propter aliud, ut gratiam iustificantem propter contritionē, sed quoad omnia collectiū sumptu; & sensu est, num prædestinatione quoad omnes effectus, quos includit, siue ut media, siue ut finem, causam habuerit ex parte prædestinatōrum, ut potius hos, quam illos Deus ab æterno prædestinarit? vnde tandem controversia tota resoluitur in primam gratiam, qua Deus in negotio salutis hominem prægnit; que deinde successiū continuata, cum reliquis auxilijs ad ultimum beatitudinis effectum perducit. Nam si in ea prædestinanda, Deus causam habuit ex parte prædestinandi, tota prædestinatione causam habere dicitur; quia tota prædestinatione fundatur in prima gratia. Supponimus autem hic contraria Pelagium, opera solius arbitrij creati non esse sufficientia ad præmium beatitudinis consequendum: vnde solū quærimus, an saltē ad gratiam, & gloriam prædestinandam Deus respectum habuerit ad aliquod opus nostri liberi arbitrij, tanquam ad meritum de con-

Pelagius.

Massiliensis.
Augustini.

Cassianus.

Actio. 10.

Alerius.
Aureolus.
Bacconius.
Argentin.
Mayronius.
Gabriel.
Sotus.
1.ad Tim. 1.

S. Thomas.

14. PRIMA sententia seu error est Mai-
Gliensium, qui, ut est apud Augustinum de
Prædestinatione cap. 2. affirmabant, Deum in
æterna prædestinatione, quemadmodum & in
temporali iustificatione, respectum habuisse
ad opera bona moralia, viribus naturæ elicita,
quæ ex parte nostra sunt quædam initia &
exordia impetrandi à Deo primam gratiam,
quæ necessaria est ad gloriam consequendam.
Putabant enim in negotio salutis, nos prius
incipere credendo, sperando, diligendo: tum
Deum suam gratiam subiungere, quæ opus à
nobis inceptum adiuuaret, ac perficeret, red-
deretque dignum æterna gloria. Ita Cassia-
nus libro 12 cap. 14. Moubantur autem ad
hoc assentendum primò, quia si Deus primus
salutem inciperet, sua gratia nostras voluntates
præueniendo, destrueretur humani arbitrii libertas;
sic enim gratia, quæ ad salutem
necessaria est, in nostra non est potestate; ac
proinde nec salus ipsa. Secundò si Deus om-
nino gratis nullo habito respectu ad perso-
nas, suam gratiam conferret, sequeretur primò,
esse acceptatorem personarum, contrà
Petrum Actorum 10. secundò reddi personas
oscitantes, quia, cum non sit in nostra potes-
tate habere, vel non habere gratiam, si Deus
in ea danda nullum haberet respectum ad
operantis industriam & laborem, redde-
rentur homines oscitantes in salute procuranda.
Tertiò sequeretur, inanem esse orationem,
quæ salutem petimus, siquidem illam Deus
non tribuit proper oratis meritum, sed pro-
pter suum merum beneplacitum. Quartò se-
queretur, frustratorias esse omnes adhortationes &
monitiones ad bonum, siquidem his
non mouetur Deus ad suam gratiam con-
ferendam.

15. SECUNDA sententia affirmat, dari cau-
sam dispositiua de congruo, remotam tamē,
& indirectam ad prædestinationem; ut sunt
opera moralia bona, viribus naturæ elicita, &
obicis seu peccati remotio: quæ causa nega-
tiva, seu impedimenti remotio dicitur. Est
Alerius 1. p. q. 28. memb. 3. art. 1. Aureoli in
primo dist. 41. a. 1. propositione 1. Bacconi a.
2. §. 3. Argentinus art. 1. Mayronius 1. dist. 17.
q. 1. ad finem, Gabrielis in 1. dist. 41. art. 3.
dub. 1. & in 2. dist. 27. quæst. 1. art. 2. concl. 4.
Sotius 1. 2. de natura & gratia c. 3. Probatur hec
sententia primo ex 1. ad Timotheum 1. Mis-
ericordiam consecutus sum, inquit Paulus, quia
ignorans feci: ergo ignoranter peccasse fuit
causa ex parte Pauli, ut à Deo misericordiam
consequeretur.

16. Secundò probatur ratione. Nam faci-
ti quod in se est, Deus non denegat gratiam: qui
autem ex facultate naturæ recte operatur, fa-
cit quod in se est: atque Deus id seruat in præ-
destinatione, quod exequitur in tempore: igitur
si in tempore operanti ex viribus naturæ
tribuit gratiam, illam ab æterno etiam præde-
stinavit. Confirmatur, nam teste Sancto Tho-
mas in 2. distin. 20. quæstione prima, articulo
quarto ad quartum, potest quis ad fidem
habendam se præparare per id, quod in natu-

ralitate est. Vnde si quis inter barbaros
enutritus quod in se est fecerit, merebitur, ut
à Deo in supernaturalibus illuminetur, ut
constat de Corneilio, Act. 10.

Actio. 10.
Aureolus.

17. Tertiò probat Aureolus, causam
prædestinationis esse solam carentiam obi-
cis, hac ratione. Illa est causa prædestinationis,
quæ non est effectus prædestinationis, alioqui idem esset causa & effectus respectu
eiudem: sola autem carentia obicis est huius-
modi, nam hanc tantum potest homo ex pu-
ris naturalibus præstare; nam quodlibet opus
bonum, cum sit effectus alicuius gratiæ, est
etiam effectus diuine prædestinationis: igitur
sola carentia obicis est causa prædestinationis.
Confirmatur, nam Deus est de se paratus om-
nibus obicem non ponentibus, gratiam con-
ferre, quippe qui solem suum oriri facit super
bonos & malos: igitur quibuscumque obicem
non ponentibus salutem impartiit.

18. TERTIA sententia docet, ipsum libe-
rum usum gratiæ, à Deo præsumum esse ex
parte prædestinandi causam, ut prædestinatur.
Quæ sententia duplice intelligi potest;
vno modo, ut ipse bonus usus gratiæ, non ut
se tenet ex parte liberi arbitrii, sed ex parte
ipsius gratiæ, sit causa prædestinationis: alio
modo, ut tantum se tenet ex parte liberi arbitrii.
In primo sensu eam refert, & confutat
Sanct. Thomas 1. p. q. 23. art. 5. in secundo
vero sensu illam tribuit Henrico Caietanus,
citato loco §. circa. Fundamentum hujus
sententiae est, quia sicut potest Rex dare militi
equum, quem scit eo bene usurum: ita pot-
uit Deus ab æterno prædestinare gratiam ei,
quem nouit illa bene usurum.

S. Thomas.
Caietan.
Henricus.

19. DICO Primò. Nulla ex parte nostra
præcessit causa, aut positiva, aut negativa, quæ
fuerit à Deo motiva hunc potius, quam alium
prædestinandi; sed tota ratio prædestinandi
hos potius, quam alios, fuit merum beneplac-
itum Dei. Est S. Thomas loco prædictato, AE-
gydij in primo dist. 41. q. 2. art. 1. Richardi ar.
2. q. 2. Capreoli art. 1. concl. 5. & 6. Arimini-
fis q. 1. art. 2. Ferrariensis 3. contra gentes c.
161. §. pro solutione, & communis Recen-
tiorum. Hæc sententia, tanquam veritas Catho-
lica defenditur ab Augustino contra Pelagia-
nos lib. de prædestinatione Sanctorum, &
lib. de bono perseverantia, quæ postea defini-
ta est in Concilio Araucano, vbi statuitur,
gratiam Dei omnem nostram præuenire vo-
luntatem; eiq; tribuendam esse omnem san-
ctam cogitationem, ac pius salutis affectum;
sed eadem est ratio de temporali iustificatio-
ne, ac de æterna prædestinatione, nam quæ
Deus in tempore tribuit, in æternitate præde-
stinavit. Probat veritatem hanc præclarè
Sylvius in 1. p. qu. 23. a. 5.

S. Thomas.
Aegidius.
Richar.
Capreolus.
Arimini-
fis.
Ferrariensis.
August.

20. Eadem veritas passim docetur à sacra
Scriptura: vnum sufficiat testimonium Pauli 2.
ad Timotheum 1. Vocavit, inquit, nos vocazione suæ
sanctæ, non secundum opera nostra, sed secundum
propositum suum & gratiam, quæ data est nobis in
Christo Iesu ante temporas ecclasia. In quo loco
Apostolus non solum loquitur de vocazione

Sylvius.

2. ad Tim. 1.

tem-

temporali, quod tamen satis foret ad intentū nostrum probandum; sed etiam de æterna, in decreto suæ prædestinationis definita, ut appetè ostendunt verba illa; *Ante tempora saecularia; nec non & subsequentia; Manifestata autem nunc per illuminationē Salvatoris nostri.*

21. Probatur secundò eadem sententia ratione. Initium salutis non est à nobis, sed à Deo; sed si Deus, vel in tempore nos vocaret, vel in æternitate prædestinaret, motus ex aliquo opere nostro, initium salutis esset à nobis. Maior constat ex Osee 13. *Perditio tua Israel: tantummodo in me auxilium tuum.* Psal. 36. *Salus autem iustorum à Domino.* Primo ad Corinth. 4. *Quis te discernit?* igitur prima discretio & auxilium ad salutem necessarium est à Domino. Minor verò probatur: nam, vt aduersarij docent, Deus est velut agens vniuersale, paratus vnicuique impedimentum non apponenti salutem cōferre: ergo quicunque viribus propriis ad salutem se disponeret, infallibiliter illam consequeretur. Vnde non Deus, sed ipse salutem inchoaret; nam salutem inchoare, est efficere aliquid, ad quod salus ipsa infallibiliter consequatur.

22. Tertiò probatur hæc veritas ex absurdis, nam primò sequeretur, prædestinationem non esse opus misericordiæ, sed remunerationis, contra Paulum ad Romanos 9. *Non est volentis, inquit, neque currentis, sed misericordia Dei.* Ex quo idem Apostolus c. 11. deducit, quod si salus nobis ex operibus conferretur, gratia nō esset gratia, sed merces. Nec refert, quod illa excederet operis nostri valorē. Nā Paulus citato loco excludit omne debitū, ne quis in se ipso glorieretur, sed in Domino; *Quis, inquit, prior dedit illi, & retribuetur ei? quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia.* Quibus verbis omne planè meritum, meritive initium à nobis excludit, totumq; salutis nostræ negotium in Deo reponit. Secundò sequeretur, redemptionem Christi, quā nos à peccatis redemit, non esse opus misericordiæ, sed retributionis ex priore aliquo nostro beneficio accepto, contra Apostolum ad Rom. 3. *Iustificati, inquit, gratis per gratiam ipsius per redemtionem, qua est in Christo Iesu.*

23. Ultimò prædicta veritas probatur. Si opera moralia, aut obicis remotio esset Deo motiuum ad prædestinandum, in quibuscumque illa reperiuntur, essent Deo motiuum ad eos prædestinando: at non in quibuscumque illa reperiuntur, sunt Deo motiuum ad eos prædestinando. Sequela maioris constat, nā, si ea non semper sunt Deo motiuum ad eos prædestinando, non possunt esse signum, quod ubi præcedunt, sint Deo motiuum ad prædestinandum. Minor probatur, nam multi fuerunt gentiles, quorum & plura præcesserunt opera bona moralia, & pauciora impedimenta, & tamen prædestinati non sunt: contrà verò alij, quorum & pauciora præcesserunt opera, & maiora fuerunt impedimenta, & tamen prædestinati sunt, vt de bono Latrone, Magdalena, & Paulo constat.

24. Confirmatur, nam vel contraria sen-

tentia contendit, quod eos tantum Deus prædestinat, quos præuidit proprijs viribus vñque in finem sine obice perseueraturos, vel pro aliquo duntaxat tempore, ante vocationem ad primam gratiam. Primum dici non potest; quia perseuerantia finalis non est opus naturæ, vt suo loco probabitur, sed gratiæ, & consequenter, non potest esse causa, sed effectus prædestinationis. Secundum est falsum, nam multi cum maiore obice sunt prædestinati, alij verò contrà, cum minore sunt reprobati.

25. Nec satisfaciunt, qui negantes causam, admittunt dispositionem saltem remotam, & indirectam ex parte prædestinati; nam de ratione dispositionis est, vt aliquam connexionem habeat cum forma, ad quam dicitur disponere; alioqui nullam mereretur rationem dispositionis: aut igitur merita naturalia connexionem habent cum diuina prædestinatione ex natura sua, aut ex decreto Dei: primum dici non potest; quoniam natura nullam connexionem habet cum gratia. Nec dici potest secundum, vt ex haec tenus probatis constat; nam quæ esset dispositio respectu subiecti ad formam recipiendam, esset causa moralis respectu Dei retribuentis: atqui hoc impugnatum est: ergo.

26. Nec satisfaciunt alij, admittentes opera bona moralia solum tāquam conditionem, sine qua Deus ad supernaturalia non prædestinaret. Nam hi auctores, rem ipsam retinentes, voce tantum ab alijs haec tenus impugnatis discrepant.

27. Dico secundò. Deus non prædestinat ex bono vñu gratiæ, aut liberi arbitrij futuro. Prior pars assertiois probatur, quia in quocunque Deus præuideret talēm bonum vñsum futurum, illum prædestinaret: at non in quocunque Deus præuidet talēm bonum vñsum futurum, illum prædestinat: ergo. Maior patet, alioqui talis bonus vñus non esset Deo certum motiuum, ad prædestinandum; vnde temerè diceretur, quod aliquando eo moueretur ad prædestinandum, aliquando verò non. Minorem probo, quia nullus est, qui si alij, vel alijs auxilijs, aut ijsdem alio tempore, & circumstantijs præueniretur, non præuideretur consensurus: & tamen non omnes Deus prædestinat: igitur non in quocunque Deus præuidet bonum vñsum futurum gratiæ, illum prædestinat: sic enim deberet omnes prædestinare, quia omnes præuidet, cum aliqua gratia, aliquo tempore, aut circumstantia data bene operaturos.

28. Secundò probatur, quia implicat principium meriti cadere sub meritum: sed gratia est principium omnis meriti apud Deum: igitur implicat, Deum moueri ad gratiam prædestinādam propter bonum vñsum ipsius gratiæ futurum. Minor constat, nam valor, quo informatur bonus vñus gratiæ & fit meritorius apud Deum, est à sola gratia. Maior est commune axioma Scholasticorum in 3.d.4. illud-

Osea 13.
Psal. 36.
1 ad Cor. 4.

Rom. 9.

Rom. 11.

Paulus,

Ad Rom. 3.

que tradit S. Thom. 3. p. q. 2. artic. 11. cuius ratio est, quia meritum nō causat, nisi vt obiectuē existens in scientia absoluta præmiantis, in qua præsupponitur cum omnibus suis causis, à quibus in sua existentia penderet vt absolutē futurum; igitur implicat, à præmianti causari secundūm aliquam causam, à qua in sua existentia penderet; alioqui secundūm eandem causam præsupponeretur, & non præsupponeretur in scientia præmiantis; præsupponeretur, quatenus secundūm eam præcederet in scientia absoluta præmiantis; non præsupponeretur, quatenus secundūm eandem effet à præmianti causandum; quia vt causandum non deberet secundūm eam rationem, secundūm quam effet causandum, præcedere in scientia absoluta præmiantis. Nec est eadem ratio de fine, qui secundūm solam bonitatem possibilē mouet agēs ad existentiam sibi effectuē communicandam: nam meritum non mouet agens, nisi secundūm bonitatem obiectuē existentem, & absolutē futuram, ac proinde vt causatam ab agente in suo decreto. Et ratio est, quia meritum mouet vt actu exhibitum vel exhibendum in honorem ipsius præmiantis. Nec sufficit, vt illud præcedat secundūm existentiam, conditionat tantum, tum quia non differret à fine, tū quia secundūm existentiam conditionatam non magis præuidetur meritum, quām demeritum.

29. Posterior pars assertionis ostenditur, nam vſus liberi arbitrij, vt condistinctus à gratia, non est meritorius apud Deum; igitur non potest esse cauſa meritoria prædestinationis gratiæ. Antecedens probo, nam talis vſus, vt condistinctus à gratia, non reduplicat nisi solam arbitrij libertatem: hæc autem non est per se sumpta apud Deum meritoria; alioqui esset etiam meritoria, quo ad opera moralia naturalia, quod suprà impugnatū est.

30. DICES. Deus prædestinavit, quos præuidit suæ gratiæ non repugnatos: ergo non repugnantia fuit causa, fine qua Deus illos non prædestinasset. Antecedens patet, quia Deus non potuisset prædestinare, quos præuidisset repugnatos, quia prædestinare, est eligere ad gratiam liberē consensuros. Respondeo, distinguendo antecedens; prædestinavit non repugnatos, per modum meriti, quasi non repugnaturi per non repugnantia meruerint à Deo prædestinari, & nego: prædestinavit non repugnatos, per modum conditionis quæ necessariò exigitur ex parte termini prædestinati, & cōcedo. Dupliciter enim potest non repugnantia creature ad eius prædestinationem concurrere; vel vt ratio mouens ad prædestinationem decernendam; vel vt pura conditio, quæ exigitur ex parte termini prædestinandi. Hoc secundo modo, non primo concurrit non repugnantia creature ad eius prædestinationem. Cū enim Deus prædestinet creaturā ad sua dona liberē consequenda, exigit ex parte ipsius liberam cooperationem, fine qua non posset illam præ-

destinare, vt liberē sua dona consecuturam.

31. Ad primum argumentum primæ sententie, nego sequelā: libertas enim in ordine ad salutē, non consistit, vt in manu nostra sit salus, antequam à Deo per gratiam præueniamur; alioqui contra Paulum in negotio salutis nos ipsi discerneremus; & contra Tridentinum less. 6. c. 5. exordiū salutis non inchoaretur à Deo, sed à nobis; sed consistit, vt misericorditer à Deo per gratiam præuenti, liberē possimus salutē operari, & non operari. Quare concedo, habere, vel non habere primam gratiam non esse in nostra libera potestate, quia nemo, inquit August. l. 1. ad Simplicianū q. 2. sibi potest præstare, vt vocetur, in nostra tamē libera potestate est, vt præuenti prima gratia, ad subseqwentem nos disponamus.

32. Ad secundum, nego primam sequelam: nam teste S. Thoma 2. 2. q. 63. art. 1. acceptio personarum nō incurritur in donis gratuitis, sed tantum in debitis: Deus autem nulli suam gratiam debet; vnde nulla est in eo personarū acceptatio, quod vni potius, quām alteri sua dona iām partiat. Petrus autem solūm docet, Deum non esse acceptatorem in donis gratuitis, supposita prima gratia, vt fuit in Cornelio, cuius opera ante perfectam fidem, ex gratia facta, Deus acceptauit: nam gratis collata prima gratia, opera ex illa profecta Deus de congruo saltem remunerat per subseqentia auxilia. Nego etiam secundam sequelam, nam ad hoc, vt in nostra salute operanda non simus oscitantes, sufficit, vt certi simus nos semper à Deo ipsius gratia præueniri; qua præuenti in nostra libertate est magis, aut minus cum eadem gratia ad illam cooperari, cūmferē nunquam operemur iuxta ultimū posse gratiæ acceptæ. Nego quoque tertiam sequelam, nam vt docet Augustin. de bono perseverantia c. 16. licet primam gratiā Deus tribuat non orantibus, quia teste Concilio Arauſicano canon. 3. & 6. orare nō possumus, nisi gratia præuenti; alia tamen Charismata, non nisi orantibus Deus præparat. Vnde oratio est effectus primæ gratiæ, & simul causa subseqentis. Nego etiam quartam sequelam: est enim vtilis exhortatio, tum vt homo in accepta gratia proficiat, & perseveret; tum vt per eam interdum primam accipiat, Deus namq; in excitando, & promouendo homine ad salutem, humano ſeſe accommodat genio; vt dum exteriū ſonant verba concionantis, Deus interiū moueat corda audientium: vt conſtat Actorum 16. de muliere illa purpura, cuius, inquit sacra scriptura, Dominus aperuit cor intendere his, quæ dicebantur à Paulo.

33. Ad primum argumentum secundæ sententie, respondeo, testimoniuī Pauli explicandum esse, non positiuē, quasi verò minus Peccatum mouerit Deum ad illum vocandum; sed negatiuē, quia nimis existēt in eo graviore peccato malitiae, Deus non vocasset.

34. Ad secundū: illud axioma, Facienti quod in se est, Deus non denegat gratiā intelligendum esse de auxilijs prioris gratiæ, vt S. Tho. explicat prima secundq. q. 109. a. 6. & cū eo reliqui ferē

ferè omnes Scholastici. Ad confirmationem, eo loco S. Tho. à lumine naturali, non excludere auxilium generale gratiæ, quo Deus iu-
minat omnem hominem venientem in hunc mundum.

35. Ad tertium Aureoli, primo nego, om-
nem parentiam obicis posse esse ab homine
per vires naturæ, nam multa sunt peccata,
que vitari non possunt sine gratia, cuiusmodi
sunt, vel quæ grauem supponunt tentationem,
vel quæ opponuntur actibus supernaturali-
bus. Secundò nego, parentiam obicis, que per
solas vires naturæ haberri potest, esse causam
prædestinationis, sicut nec opera bona mora-
lia, solius arbitrij viribus elicita. Ad confirmationem, distinguo antecedens: est Deus de se
paratus solus obicem non ponentibus per vi-
res naturæ gratiam conferre, nego; est de se
paratus omnibus, & ponentibus, & non po-
nentibus obicem, concedo.

36. Ad fundamentum tertie sententie res-
pondeo, disparitatem esse, quia, ut docet S. Thomas prima secundæ, qu. 14. art. 5. ad 3. in
militie supponitur aliquid distinctum ab equo,
quod mouere potest Regem ad dandum illi
equum in præmiū, ipsa scilicet naturalis dexteritas & applicatio, seu directio equi ad strenuum
vsum equi: in bono verò vsu gratiæ ni-
hil est à gratia distinctum, quod mouere pos-
sit Deum, ad retribuendam ipsam gratiam,
cum tota ratio meriti sit à gratia.

SECTIO III.

An Christi merita sint causa nostræ Prædestinationis.

37. PRIMA sententia negat: est Scotus in 3.
dist. 19. §. in ista questione, & §. sequen-
ti ad secundum; Lycheti, Bassoli art. 2. Capreoli
a. 3. ad argumenta contra quartam cœclusionem,
Ferrariensis 4. contra Gentes c. 55. §. sed tunc.
Driedonis de captiuitate & redēptione ge-
neris humani tract. 2. ca. 2. p. 3. a. 4. ad primam
objectionem, Palatij in 3. dist. 18. disp. 2. Scotis
ideo putant, Christi meritum non esse
causam nostræ prædestinationis, quia non
est causa gratiæ, & gloriæ quoad inten-
tionem, licet sit causa gratiæ & gloriæ quoad
executionem; quia quicquid in executione
nobis datur, siue sit gratia, siue sit gloria, ex
Christi meritis datur, non tamen quicquid est
quoad intentionem nobis præparatum, ex
merito Christi præparatum est. Fundamētum
huius opinionis est, quia prius ratione Deus
ad gratiam & gloriam nos prædestinavit, quā
præuiderit merita Christi: igitur prædestina-
tio gratiæ, & gloriæ quoad intentionem fuit
independens à meritis Christi. Consequen-
tia constat, quia nequit prius dependere à
suo posteriori. Antecedens probatur, quia me-
rita Christi sunt præuisa post peccatum Ada-
mi, quia sunt præuisa ex passione, quæ sup-
ponit hominis lapsum: sed ante præuisum Ada-
mi peccatum, nos eramus ad gratiam, &
gloriam prædestinati: igitur nostra prædesti-

natio quoad intentionem non pendet ex me-
ritis Christi, sed tantum quoad executionem,
præviso peccato Adami. Minor probatur, nā,
adhuc peccato non existente, futuri fuissent
ijdem numero electi, qui futuri sunt nunc, vt
Scotus ipse in reportatis in primo dist. 41. §. Scotus.
dico aperte docet.

38. Reliqui verò, auctores idē censent,
Christi meritum non esse causam nostræ præ-
destinationis, quia non est causa omnium ef-
fectuum prædestinationis: cùm non sit causa
ipsius Incarnationis, quæ est effectus nostræ
prædestinationis, quippe quam Deus ordina-
uit ut medium ad nostram salutem; nām pro-
pter nos homines, & propter nostram salutem de-
scendit de celis: igitur Incarnatio est effectus
nostræ prædestinationis; ergo non potest ea-
dem esse causa eiusdē nostræ prædestinationis,
cùm nequeat idem esse causa, & effectus
respectu eiusdē. Præterea non est Christi me-
ritum causa primæ gratiæ; alioqui illa non es-
set gratuita, sed debita ex Christi merito.

39. SECUNDA sententia affirmat, Christi
merita esse causam nostræ prædestinationis.
Est S. Thomæ 3. p. qu. 24. artic. 4. Bonauent. in
terto dist. 11. art. 1. q. 3. Durandi dist. 10. q.
3. Rubionis dist. 18. q. 2. artic. 2. & 3. Gabrie-
lis dist. 19. art. 2. post quartam conclusionem.
Vegæ lib. 4. in Tridentinum cap. 5. & 6. Zu-
mel 1. p. q. 23. art. 5. disp. 2. Molinæ ibidem
disp. 2. conclusione 4. & 5. Bannez ibidem, §.
ad complementum concl. prima 3. & 5. Henri-
quez libr. vltimo de fine hominis cap. 15. Vas-
quez 1. p. disp. 54. c. 2. Suarez libr. 2. de præ-
destinatione c. 21. & 3. p. disp. 41. sec. 3. & 4.
Arrubalis disp. 78. Syluij in 3. p. q. 24. art. 4. &
reliquerum communis: quæ verior est, & vt
Vasquez putat, Catholica; cuius oppositam
sententiam Francisc. Zumel, & Dominicus
Bannez appellant erroneam.

40. Probatur primo ex illo testimonio Pau-
li ad Ephes. 1. Prædestinavit, inquit, nos in ado-
ptionem Filiorum per Iesum Christum. Quælo-
cum violenter & extortè Palatius explicat de
Christo ut Deo, ut sensus sit, eodem Christo
ut Deo, simul cum Patre, effectuè prædesti-
nante, nam Paulus aperte loquitur de Christo
ut Redemptore. Subdit enim; In quo habemus
redēptionem, per sanguinem eius. Quod autem
loquatur de prædestinatione quoad omnes
effectus, patet ex verbis præcedentibus, Bene-
dixit nos in omni benedictione spirituali in cale-
stibus in Christo, sicut elegit nos in ipso ante mun-
dicō constitutionem. Porro verba illa, in omni be-
nedictione spirituali in calestibus, includūt omne
donū supernaturale, incipiendo à prima vo-
catione, vsque ad gloriæ consummationem.
Confirmatur: nam Concilia, præsertim Mile-
uitanum, & Trident. sess. 6. c. 5. & 16. docent,
omnem gratiam nobis cōferrī per Christum.

41. Secundò probatur eadem sententia ra-
tione, hoc pæcto, Christus est caput Eccle-
siae, tam militantis, quam triumphatis, ut Pau-
lus docet ad Ephesios 1. 4. & 5. & ad Collo-
fenses primo & secundo: ad caput autem spē-
ctat esse principiū omnis motus membrorū:

S. Thomæ.
Bonauent.
Durandus.
Rubio.
Gabriel.
Vega.
Zumel.
Molina.
Bannez.
Henriq.
Vasquez.
Suarez.
Arrubal.
Syluij.

Censuræ
contra opini-
onis.

19 Eph. 1.
Palatius.

Milenian.
Tridentin.

Eph. 1. 4. &
5.
Ad Eph. 1.
& 2.

vnde citatum Tridentinum sess. 6. cap. 16. docet, Christum tanquam caput iugiter virtutem influere in membra, ut ad iustitiam disponantur, & disposita iustificantur, iustificata vero, per condigna merita gloriam consequantur: igitur ad Christi capitum dignitatem spectat, omnem supernaturalem motum in sua mystica membra influere ex suis propriis meritis.

42. Tertiò probatur hæc sententia ab absurdo, quod ex opposita sententia Scotti sequeretur. Sequeretur enim ex vi præsentis decreti saluandos fuisse eisdem homines, qui nunc de facto saluantur, etiam si Christus in carne passibili non venisset, consequens autem est contra Patres, ynamini consensu affirmantes, homines non fuisse saluatos, nisi Deus factus esset homo. Quod saltem intelligi debet ex vi præsentis decreti. Sequela probatur, nam si prædestinationem hominum facta est independenter à Christi meritis, igitur adhuc Christo in carne passibili non futuro, hominum prædestinationem fuisset executioni mandata, cum illa efficaci decreto, ante decretum deaducentu Christi in carne passibili, sit in sententia Scotti prædefinita. Præterea falsum est, eisdem futuros fuisse prædestinatos Adamo non peccante, ac futuri sunt ipso de facto peccante. Nam multi nunc prædestinatur ex illico concubitu nati, qui tunc prædestinati non fuissent; quippe cum nullus tunc fuisset illicitus concubitus: contraria vero, multi tunc prædestinati essent, qui partim nati fuissent ex ijs, qui in diluvio perierunt; partim ex ijs, qui ante tempus violenta, & immatura morte obeunt.

43. Quartò probatur explicando modum, quo Deus potuit prædestinare homines, & Angelos dependenter à meritis Christi, ut à causa meritoria. Etenim, vt suppono ex disputatione in materia de Incarnatione, Deus præuiso peccato Adami & posterorum eius, scientia tantum conditionata, saltem motus fuit ex sola sua libera voluntate, ad volendum hunc ordinem rerum, quem de facto condidit, cum mutua rerum inter se dependentia; vt, si non præuidisset peccatum Adami scientia conditionata, Christum nullo modo prædestinasset: atque adeo Christi prædestinatione decreta est dependenter à peccato Adami, præuiso tantum scientia conditionata: rursus Christum Deus prædestinare decreuit excellenti modo, quo fuit possibile; vnde, quia excellentior modus fuit, ut omnes homines, & Angeli prædestinarentur dependenter à meritis ipsius Christi præuisis scientia visionis, quia hoc magis redundabat in gloriam, & dignitatem Christi, prædestinavit illum, ut causam meritoriam & finalem omnium prædestinandorum. Tum propter merita Christi præuisa scientia visionis prædestinavit Angelos, & homines; motusq; est Deus ad omnem gratiam, & gloriam tam Angelis, quam hominibus, decernendam, ex meritis eiusdem Christi præuisis scientia visionis. In quo decreto prædestinatione Christi definita est

dependenter à peccato Adami, præuiso tantum scientia conditionata. Rursus voluntas mittendi Christum in remedium peccati præuisi scientia conditionata, dependet à voluntate generali Dei saluandi homines præuisos laplurios in Adamo, tanquam in capite, scientia conditionata. Tum dependenter à Christi meritis præuisis scientia absolute, prædestinavit Angelos & homines, omnemque gratiam, & gloriam illis cōferre decreuit ex ijsdē Christi meritis, tanquam ex causa meritoria. Demum omnia hæc, & Christi Incarnationem, & nostram, atque Angelorum iustificationem, prædestinationemq; ultimatè ordinavit Deus ad Christi exaltationem & gloriam, quam in hoc decreto principaliter intendit.

44. Vnde sic argumentor. Tale decretū, cum tali obiectorum coordinatione non repugnat: & alioqui tale decretum saluat omnem prædestinationem, tam ad gratiam, quam ad gloriam factam esse dependenter à meritis Christi, prædestinati dependenter à peccato Adami, præuiso scientia conditionata; igitur tale decretum de facto est ponendum. Consequentia constat, nam illud decretum de facto ponendum est in Deo, quod melius saluat scripturas, & Patres, & in maiorem redundat Christi gloriam & dignitatem. Minor constat ex dictis. Maiorem ostendo. Nam primò non repugnat, vt suppono in materia de Incarnatione to. 6. sect. 1. & 2. Christum fuisse prædestinatum, ut caput omnium prædestinorum in remedium peccati, præuiso tantum scientia conditionata. Nec repugnat secundò, potuisse Deum Angelos, & homines prædestinare ad gratiam, & gloriam ex meritis Christi, præuisis scientia visionis. Evidem statim post prædestinatum Christum, præuidere potuit Deus eius merita, non quidem quoad omnes circumstantias, cum quibus de facto fuerunt executioni mandata; sed solum quoad substantiam, & propter illa, vt sic præuisa, moueri potuit ad prædestinandos Angelos, & homines; omnemque gratiam, non modo reconciliatiuam, quæ supponit peccatum, sed etiam sanctificatiuam, quæ nullum supponit peccatum, illis in æterno suo decreto præparasse dependenter à meritis Christi, tanquam à causa meritoria.

45. DICES. Saltem illa voluntas, qua Deus prædestinavit Christum in remedium peccati, præuisi scientia conditionata, non potuit esse ex meritis Christi; nam illa fuit causa prædestinationis Christi, & consequenter etiam meritorum ipsius: igitur non potuit in genere causæ meritoriae causari à meritis ipsius Christi, præuisis scientia visionis; alioqui eadem voluntas prædestinandi Christum supponeretur, ut causa meritorum Christi, & non supponeretur, ut causanda ex meritis ipsius Christi: quod implicat. Respondeo, concedendo, voluntatem prædestinandi Christum non fuisse dependentem à meritis ipsius Christi, sed tantum à peccato præuiso scientia conditionata, tanquam à conditione sine qua non; à salute autem hominum, ut à causa

causa finali proxima; à gloria verò Christi, vt exaltandi & glorificandi per redemptionem hominum, vt à causa remota & principalius intenta, præuisa tantum scientia conditionata, & solum sub ratione finis possibilis, finaliter mouentis Deum ad tale decretum faciēdum.

Matth. 21. 46. *Obijctes, illud Matthæi 20. Sedere ad dextram, vel sinistram, non est meum dare vobis, sed quibus paratum est à Patre meo.* Vbi innuitur, beatitudinis præmium à solo Deo, independenter à Christi meritis, electis præparati. Et illud Ioannis 17. *Pater, manifestauit nomen tuum hominibus, quos dedisti mihi: tui erant, & tu mibi illos dedisti.* Non igitur Christus suis meritis, sed Deus sua sola voluntate prædestinatos elegit. Respondeo ad primum, cū Hieronymo in eum locū, Christum non exclusisse à prædestinatione hominum sua merita, sed tantum docere voluisse, regnum cœlorum non dari hominibus fauore petentis, vt sāpe dantur humanæ dignitates, sed merito accipientis: nam sicut merita Christi non excludunt propriæ, quæ necessaria sunt adultis; ita neque excludunt se ipsa. Ad secundum testimonium Ioannis nego consequentiam: nam etiā electi prædestinati sint ex meritis Christi, adhuc illi sunt Dei propter electionem, Christi verò propter redēptionem. Esto igitur nos prædestinati simus per Christū, haud tamen dici possumus prædestinati à Christo, quia prædestinare importat principalem causam simpliciter, quæ est sola voluntas Dei.

Ioan. 17. 47. Sed adhuc inter Doctores contulerūm est, an Christus sit causa meritoria non solum nostræ prædestinationis, sed etiam electionis, quatenus electio dicit dilectionem vnius præ alio. Affirmat Vasquez, negat Suarez, cui magis assentior, nam Christus sua merita obtulit pro omnibus: igitur quod vnu sit præ alio electus, sola Dei voluntas in causa fuit. nec sanè decuit diuinam voluntatem in eligendo hospitiū, quam alios, dependere ab humana Christi voluntate, neque etiam verisimile est, si ita factum fuisset, pro tam paucis Christum sua merita oblatum fuisse: quin potius respiciendo ad ardenter Charitatem Christi erga homines, pro omnibus sua merita obtulisset, si totum negotium nostræ salutis ipsius voluntati commissum fuisset.

Scotus. 48. Ad fundamentum Scoti nego antecedens: ad cuius probationem, nego Christi merita saltem quoad substatiam, præuisa fuisse post Adami peccatum, præsumum scientia visionis, sed tantum scientia conditionata, modo supræ explicato. Minor verò probatio nis antecedentis falsa est, vt supra ostendimus.

Suarez. 49. Ad fundamentum verðaliorum variæ sunt Doctorum responsiones, sed omnium probabilissima est, quam affert noster Suarez l. 2. de prædestinatione, c. 21. n. 3. Incarnationem, & merita Christi non numerari inter effectus prædestinationis, quia non procedunt ex peculiari voluntate saluandi electos, sed tantum ex generali saluandi omnes. Præde-

stinatio autem est peculiaris prouidentia saluandi tantum electos: igitur ea tantum numerari debent inter effectus prædestinationis, quæ procedunt ex peculiari voluntate saluandi electos, hæc autem non sunt Incarnationis, & merita Christi, quæ communia sunt reprobis, nam etiam pro reprobis incarnatus, & mortuus est Christus.

SECTIO IV.

An electio ad gloriam decreta sit dependenter ab operibus gratiae in genere cause meritoriae?

50. Prædestinatio completa duo importat, electionem ad gloriam, & præparationem mediorum, quæ sunt auxilia ipsa supernaturalia gratiæ, quibus bene vivendo gloriam consequimur, hactenus probatum est, Prædestinationis completæ, non dari causam ex parte nostri; nunc vltiū indagamus, an saltem electionis ad gloriam detur causa ex parte nostri, quæ sunt merita ipsa viribus gratiæ elicita: de qua re magna est inter Catholicos controversia.

51. PRIMA sententia negat. Est Scoti in primo dicit. 41. §. potest aliter, & in reportatis & in tertio dicit. 7. qu. 3. §. sed hic Lycheti in primo dicit. 41. Mayroni qu. 4. §. *Quantum ad secundum, Richardi art. 4. q. 1. Aegidij artic. 1. q. 1. Capreoli art. 1. concl. 7. Durandi qu. 1. numero 9. Bassoli, art. 4. Ariminensis art. 2. Ferrariensis 3. contragentes cap. 161. §. pro solutione, Caetani 1. p. qu. 23. artic. 4. Cordubensis, libr. 1. q. 56. opinione prima. Zumel 1. p. qu. 23 Disp. 1. Gonfalez ibidem disp. 73. sec. 2. Artubalis disp. 73. c. 3. & disp. 74. cap. 2. Suarez 1. de prædestinatione, cap. 8. & l. 2. c. 23. Bellarmini libr. 2. de gratia, & libero arbitrio. cap. 15. Henriquez libr. vltimo de fine hominis cap. 11. Ruiz de Prædest. à disp. 4. & deinceps, Granad. disp. 3. lec. 3. inclinat etiam S. Tho. 1. p. q. 23. art. 4. Probat Sylvius ibid.*

52. Præcipuum fundamentum huius sententiae sumitur ex varijs scripturæ locis, quæ partim indicant, Deum ex amore retribuendi gloriam electis multa operari supra ordinariū cursum naturæ, vt Sapientiæ 4. *Raptus est, ne malitia mutaret intellectum eius.* Matth. 24. nisi breuiati fuissent dies illi, non fieret salua omnis caro, sed propter electos breuiabitur: & alia permulta, quæ Deus progressu temporis in signum huius antecedentis electionis prædestinationum ad gloriam ante vlla ipsorum præuisa merita operatur, partim manifestè ostendunt hanc efficacem voluntatem Dei præparantis gloriam electis, ante eorū præuisa merita, vt Lucæ 12. *Nolite timere pusillus grec, quia complacuit patri vestro dare vobis regnum: igitur electio ad regnum, est ex beneplacito æterni patris: & ad Ephesios, 1. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti: nō dicit**

Scotus.
Lychetus.
Mayronus.
Richar.
AEGIDIUS.
Capreol.
Durand.
Bassoli.
Ariminensis.
Ferrarien.
Caetan.
Cordubeni.
Zumel.
Gonzalez.
Arrubal.
Suarez.
Bellarmin.
Henriquez.
Ruiz.
Granad.
S. Thomas.
Sylvius.

Sap. 4.
Matth. 24.

Luca 12.

Ephes. 1.

- Ad Rom. 8.* *Ad Rom. 9.* *Ad Cor. 4.* *Act. 13.* *Ioannis 15.* *Augustin.* *Augustin.*
- quia futuri eramus sancti, ut ostendat in ipsa eterna Prædestinatione, efficax decretum dandi gloriam, importatum ipso nomine electionis, non subsequi, sed potius antecedere nostra futura merita. Et ad Romanos 8. Quos prædestinavit, hos & vocavit; igitur vocatio ad gratiam est ex prædestinatione ad gloriam: non contraria, prædestinationis ad gloriam ex meritis vocationis subsequentis, & ad Romanos 9. loquens Paulus de Jacob, & Esau; Antequam, inquit, quidquam boni, aut mali egissent, ut secundum electionem propositum Dei maneret, non ex operibus, sed ex vocante dictum est, ei, maior serviet minori: si igitur propositum Dei secundum electionem non manet ex operibus, sed ex vocatione, electio ad gloriam fuit ante prævisa merita; alioqui non ex vocatione, sed ex operibus, gratiam vocationis subsequentibus, Dei propositum maneret. Et primus ad Corinthios quarto, Quis te discernit? quid habes quod non accepisti? igitur electorum, reproborumque discrecio ex sola Dei voluntate pendet. Actorum 13. Crediderunt, quoniam præordinati erant in vitam eternam: ergo præordinatio ad vitam eternam præcedit in ipsa Dei prædestinatione vocatione ad fidem. Et Ioannis 15. Non vos, inquit Christus, me elegistis, sed ego elegi vos: quem locum Augustinus explicat de electione ad gloriam; porro si electio fieret ex meritis nostris, non Christus nos, sed nos meritis nostris Christum elegissimus, ut Augustinus dedit. 53. Secundum probatur haec sententia auctoritate Augustini, qui, ut in materia de gratia, ita & in materia de prædestinatione, intercesseros Patres, primas obtinet, unde lib. de correctione & gratia, c. 7. loquens de prædestinatis, docet eos electos esse ad regnum cum Christo. Constat autem ex eodem capite, illos electos esse ante ipsorum prævisa merita, per electionem gratuitam: secundum ibidem capite nono habet haec verba: hi ergo Christo intelliguntur dasti, qui ordinati sunt in vitam eternam; ipsi sunt illi prædestinati, & secundum propositum præordinati, quorum nullus perit, ac per hoc nullus ex bono in malum mutatus finit hanc vitam; quando sic est ordinatus, & ideo Christo datus, ut non pereat, sed habeat vitam eternam. Tertiò familiaris est Augustino hic modus loquendi, non ideo credites eligi, quia sunt credituri; sed ideo eos credere, quia electi sunt, ut credant: ergo pariter non ideo prædestinati eliguntur ad regnum, quia prævisi sunt sancti, sed ideo sunt sancti, quia electi sunt ad regnum. Ergo sicut fides decernitur ante prævisa merita credenti; ita & gloria ante prævisa merita electorum. Quaridè loquens docet Augustinus electos vocationis secundum propositum; igitur in eius doctrina Dei propositum præcedit vocationem: sed hoc propositum non est aliud, quam ipsa voluntas Dei eligendi ad gloriam, à qua originatur voluntas congruē vocandi: ergo. Confirmatur, quia cum multi Augustini impugnarent, quod ipse electionem ad gloriam poluerit ante prævisa merita, non solum ab hac obiectione non se liberat, sed illa vbiique defendit. 54. Tertiò probatur haec sententia ratio-
- ne: potissima autem ratio est, quam proponit Scotus, & reliqui ferè huius sententiae sequaces amplectuntur. Voluntas finis necessariō ratione præcedit voluntatem mediorum: igitur electio ad gloriam est ratione prior voluntate meritorum. Consequentia constat, quia gloria est finis, merita sunt media, quibus illa consequimur. Antecedens probatur, tum quia ex fine mouemur ad media, non contraria, nam media sunt, quæ dantur propter finem; non finis propter media; tum quia intentio ipsa finis est principium electionis mediorum: nequit autem simplex intentio finis esse principium efficacis intentionis mediorum: alioqui, plus virtutis & efficacie esset in effectu, quam in causa. Tum quia prædestinati distingui debent à non prædestinatis; non possunt autem distingui sola voluntate mediorum efficaciam; alioqui non possent ab illis distingui, nisi prius prævideretur eorum futurus consensus: atque adeo prædestinationis, quatenus est pecularis prouidentia circa electos initium fumeret à libero consensu futuro creature; & consequenter radix discretionis esset ex nobis, contra Paulum suprà citatum.
55. Confirmatur 1. nam saltem donū perseverantiae non potest Deus efficaciter velle, nisi ex efficaci intentione gloriae, nam hoc infallibilem connexionem habet cum gloria ex Dei promissione: unde cum primum hoc donum intendit, simul etiam in eodem signo intendit gloriam, cum qua hoc donum est infallibiliter connexum.
56. Confirmatur 2. Prædestinationis Christi non fuit ex meritis ipsius: ergo nec prædestinationis nostra fuit ex meritis nostris. Antecedens est certum. Consequentia est Augustini de Prædestinatione sanctorum, capit. 15. *Scotus.*
57. Confirmatur 3. nam certum est, Deum aliquos ad gloriam prædestinasse ante eorum prævisa merita, ut B. Virginem, & nonnullos alios insigniter electos: at nulla est ratio excipiendi reliquos: ergo.
58. Confirmatur 4. quia in regno Dei totus Beatorum numerus esse debet ex directa, & absoluta voluntate Dei: nam hoc congruit perfectioni illius regni, in quo nihil esse debet, nisi ex singulari intentione Dei.
59. Confirmatur 5. nam in unoquoque negotio exitus rei declarat intentionem agentis; & terminus ille, quo obtento cessat actio, solet esse primum obiectum intentionis agentis: sed tota Dei prouidentia eō tendit, ut ciuitas illa in tali numero & mensura compleatur: ergo signum est, quod absoluta Dei intentione fuit, completere illam ciuitatem, quatenus ex integro numero saluandorum constat.
60. Confirmatur vltimò, nam prædestinationis est opus misericordie: non esset autē opus misericordie, sed potius iustitiae, si quoad electionem ad gloriam esset ex nostris meritis.
61. SECUNDÀ sententia affirmat. Est Alensis 1. p. q. 28. memb. 3. a. 1. Bonaent. in primo dist. 40. a. 1. q. 2 & a. 2. qu. 1. & 2. Albert. dist. 40. a. 10. & dist. 41. a. 3. Aureoli art. 1. & 2. Ocham. q. vnica, Rubonis q. 1. ar. 1. & 2. q. 2. a. *Alensis.* *Bonaent.* *Albertinus.* *Aureolus.* *Ocham.* *Rubio.*

Bacconus.
Gabriel.
Argentin.
Mch. Med.
Taperus.
Catharinus.
Turianus.
Molina.
Valentia.
Vasquez.
Lefsius.
Becanus.
Moncaus.

1. & 2. in fine. Bacconi a. 2. §. 2. & 3. Gabrielis a. 2. concl. 2. & dubit. 2. Argentin a. 2. Michaëlis Medinae. 3. de recta in Deum fide, Taperus art. 7. contra Lutherum §. nec' re ipsa, Catharini opus. de Prædest. Turiani opus. de elec-
tione; Molinæ 1. p. q. 23. a. 4. disput. 1. mēb. 7. §. ad Fundamentum, & memb. 8. §. tertio, & memb. 9. & 13. Valentia. in eadem 1. p. pūcto 4. Vasquez disput. 89. a capite 2. Lessij opus. de prædestinatione à sectione prima, Becani de prædestin. c. 1. 4. quæst. 4. Philippi Mon-
cæi disp. 4. capit. 4. Ego ad quam partem gra-
uissimæ huius controversiæ assensum darem
diu cogitau; hinc enim scriptura testimonia;
hinc pondera argumentorum vrgebant. Ad priorem sectandam inuitabat me singularis
Dei erga prædestinatos amor; ad posteriorem amplectendam patrocinabatur misera reproborum conditio, nec non humanæ libertatis dignitas: tandem ut in posteriorem controver-
sia partem assensum præberem, mouit me misericors Dei erga omnes intellectuales
creatures affectus, & æqua in prædestinatos,
ac reprobos, pro eorum præbitis operibus
iusti iudicis retributio. Probanda est igitur
posterior sententia Scriptura, Patribus, & rationibus.

Prima probatio ex auctoritate Scripturæ.

Rom. 8.

62. Primum testimonium scripturæ sit ad Romanos 8. Quos, inquit Apost. præscivit, & prædestinavit conformes fieri imaginis filij sui. Vbi decretum prædestinationis, quod efficacē voluntatem beati importat, Paulus collocat, post præscientiam. Duo sunt hic probanda, primū quod per verbum, Prædestinavit, Paulus hic comprehendat decretum electionis ad gloriam; secundum, quod per præscientiam intelligat scientiam meritorum, ex gratia prouenientium. Utrumque probatur, tum auctoritate Hieronymi, Ambrosij, Augustini, Haimonis, & aliorum Patrum, qui ita hunc locū explicant. Quos, inquit Hieronymus, prævidit conformes in vita, voluit facere conformes in gloria. Quos, ait Ambrosius, præscivit futuros sibi deuotos, ipsos elegit ad promissa præmia capessenda. Et August. de correptione & gratia cap. 9. Quoniam, inquit, qui verè filij sunt præsciti, & prædestinati sunt, conformes imaginis filij eius, & Auctor libri de prædestinatione Dei, Ex præ-
de prædest. scientia, inquit, offensionis, prædestinatio emanat ultiōnis; sicut ex præscientia virtutis, prædestina-
tio fieri solet remunerationis. Et Fulgentius lib. 1. ad Monimum c. 14. Prædestinavit, inquit, ad regnum, quos ad se præscivit redituros. Et Pro-
sper ad capitula Gallorum ad tertiam obie-
ctionem: Ideo, inquit, aliqui prædestinati non sunt, quia mali futuri ex voluntaria prævarica-
tione præsciti sunt: & cap. vltimo, Poteſt, inquit, sine Prædestinatione esse Præscientia; prædestina-
tio autem sine præscientia esse non potest. Theophilactus: Præcognoscit, inquit, Deus eos, qui vo-
catione digni sunt, deinde sic prædestinat. Prior ita-
que est præscientia, postea sequitur prædestinatio. Prædestinationem autem intelliges impermutabi-

lem Dei voluntatem. Prænouit itaque Paulus vocatione dignum esse, sicq; præfinit seu prædeſtinauit. Oecumenius: Quos præscivit, ait, hos etiam prædefinivit, quia secundum propositum sunt.

Quos autē prædefinivit, hos & vocavit, quia secundum propositum sunt. Explicans autē quid sit secundum propositum, ita scribit: secundum propositum, statuitur illorū virtus, qui secundum proprium propositum (intellige à gratia Diuina præuentum) crediderant, & sic à personarum respectu Deus liberatur. Origenes: Quia quos, inquit, præscivit

Origines.

& prædestinavit conformes fieri imaginis Filij sui, evidenter ostendens, quod eos, quos præscivit Deus tales futuros ut Christo se in passionibus conformarent, ipsos etiam conformes ac similes imaginis eius prædestinavit & gloria. Prævidit ergo, ut ibidem concludit, præscientia Dei, per quam noscuntur qui, in se labores & virtutes habituri sint, & ita prædestinatione sequitur. Sedulius: Quos præscivit credituros, hos vocavit: vocatio enim vo-
lentes colligit. Tū ex proprietate ipsa verborū: nam præscientia ad intellectum, prædestinatione ad voluntatem refertur. Distinguit igitur hic Apostolus duos actus, alterum intellectus, vo-
luntatis alterum: non enim hēc duo verba pro eodem usurpantur, si quidem vnum redit causam alterius, ut ex Occumenio docet

Sedulius.

Occumenio.
Toletus.

Toletus hīc, at qui per actum intellectus non potest, nisi scientia meritorum, per actum ve-
rō voluntatis decretum electionis ad gloriam intelligi. Minor quod primam partem probatur, quia non potest hēc scientia intelligi, de cognitione prædestinatōrum in esse natura, quæ communis est reprobis, cūm hēc sit propria electorum: neque de cognitione meritorum sub conditione futurorum, ut censent Molina 1. p. quæst. 23. artic. 4. disp. 1. memb. 9. & Granadus. Nam merita sub conditione præuisa, non sunt apta mouere diuinam vo-
luntatem ad prædestinandum vnum præ alio,

Molina.
Granad.

cūm nullus sit, cuius finalia merita non sint sub conditione præuisa, si alio tempore, occa-
sione, vel auxilio vocatus fuisset: at per hanc scientiam Deus vnum eligit præ alio, ut con-
stat ex relatio, Quos, nempe, quos sciuit sua gratia operaturos. Neque intelligi potest de scientia consequente decretum ipsum de elec-
tione ad gloriam; ut sensus sit: Quos iam præscivit ad gloriam electos, eos prædestina-
uit per infallibilia media, ad destinatam glo-
riam consequendam: ut prædestinare hoc loco, non sit ad gloriam eligere, sed media ad glo-
riam iam electis præparare. Nam hoc modo
Paulus in æterna serie Prædestinationis præ-
termisisset, quod erat in ea præcipuum, &
fundamentum ceterorum, ipsum scilicet effi-
cax decretum electionis ad gloriam.

63. DICES. Atqui eadem ratione Paulus prætermisisset decretum dandi media. Sed contrā, nam huius decreti meminit illis ver-
bis immediate precedentibus, Qui secundum propositum vocati sunt sancti. Quem locum Au-
gustinus lib. de correptione & gratia capite 7. & sèpè alibi, explicat de proposito secun-
dum electionem ad gloriam efficacem: ex quo proposito ortum habet in Deo voluntas
vocandi.

Augustin.

Hieronym.
Ambrosius.
Augustin.
Haimo.Auctor libri
de præde-
st.

Fulgent.

Prosper.

Theophil.

vocandi ad fidem, & ad reliqua bona opera supernatura. Ergo pro scientia h̄c intelligi debet cognitio meritorum absolutē futurorum.

64. Probatur Minor quoad posteriorem partem, nēpe per actum prædestinationis Paulum intelligere ipsum decretum electionis ad gloriam: tum quia cūm hic Paulus describat totam seriem diuinę prædestinationis, & nullo alio verbo exprefſerit decretum electionis ad gloriam, necſariō cogimur aſſerere, illud expreſſisse per hoc verbum, *Prædestinavit*. Tum quia cūm immediatē p̄d̄t inter effectus prædestinationis enumeret glorificationē, & cui libet effectui prædestinationis ſuū in Deo reſpondeat decretum proportionatum, necſariō dicendum eſt, hoc decretum à Paulo expreſſum fuſſe per hoc verbum, *Prædestinavit*. Tum demum, quia hic ordo prædestinationis eruitur ex contextu ipſo verborum, nā primo deſcribitur decretum dādi media effacia ad gloriam illis verbis præcedentibus, *Quis secundūm propositum vocati ſunt sancti*: Secundō deſcribitur præſcientia meritorum per illa verba, *Quos præſcīnit*. Tertiō decretum electionis ad gloriam per hęc verba, *Prædestinavit conformes fieri imaginis filij ſui*: efficiunt enim cōformes imaginis filij Dei, teſte Hieronymo, per gloriam, quæ eſt cōſummat̄a ſanctitas, & perfecta ad optio filiorum Dei. Quartō numeratur effectus prædestinationis, vt executioni mandandi, per illa verba; *Quos autem prædignavit, hos & vocavit; quos vocavit, hos & iuſtificavit; quos autem iuſtificavit, illos & glorificavit*. Et ſancte non poſſunt verba Pauli, cohærentius quām in noſtrā ſententiam quadrare.

Hieronym.

Matth. 25.

Augustin.

65. Secundūm testimonium ſit Matth. 25. *Venite benedicti Patriis mei: poſſidete paratū vobis regnum à conſtitutione mūdi*. Vbi procul dubio Christus loquitur non de temporali, ſed de æterna regni præparatione: cuius æternę præparationis cauſam reddit illis verbis: *ejurauit enim & dediſtis mihi manducare: igitur ipſa opera iuſtorū ab æterno præuifa fuerūt Deo moſiū ad præparandum illis ab ipſa æternitate cœleſte regnum ſuo tempore conſerendum*. Confirmatur, nā ea ratione docet Christus, paratum eſſe regnum prædestinatis, qua docet, paratum eſſe ignem æternum reprobiſ, vt conſtat ex ipſa electorum, reproborumque antithesi: at qui paratus eſt ignis æternus reprobiſ propter eorum præuifa demerita: ergo & regnum cœleſte prædestinatis propter eorum præuifa merita.

Secunda probatio ex auctoritate Patriū.

66. Secundō probatur auctoritate Patriū, & præter citatos conſirmatur testimonio August. l. 1. ad Simplicianum q. 2. quem aduersarij pro ſua putant ſtare ſententia: vbi agens de dupliſ electione: altera ad gratiam, altera ad gloriam, priorem docet fieri independenter à noſtris operibus. exemplo Eſau & Iacob: po-

ſteriorem verò non modò nō negat, ſed etiam aſſerat fieri dependenter à noſtris meritis: operibusque præuifis: explicans enim verba illa Apostoli, *Ut ſecundūm elec̄ionem propositū Dei maneret*: Non ergo, inquit, ſecundūm elec̄ionem propositū Dei maneret, ſed ex proposito elec̄io: id est, non quia inuenit Deus opera bona in hominibus, quæ eligat, ideo manet propositum iuſtificationis ipsius, ſed quia iukū manet, vt iuſtificet cōdentes, ideo inuenit opera, quæ iam eligat ad regnum cœlorum: nam n̄i eſſet elec̄io, n̄i eſſent electi: nec recte diceretur: *Quis accuſabit aduersus electos Dei* non tamen elec̄io præcedit iuſtificationem, ſed elec̄ionem iuſtificationem: nemo enim eligitur, n̄i iam diſtans ab illo, qui reſiectur. Unde quod diſtum eſt, *Qui elegit nos ante mundi conſtitutionem, non video, quomodo ſit diſtum, n̄i præſcientia*. Hęc Augustinus, quibus verbis aperte docebat, elec̄ionem ad regnum non præcedere, ſed ſubsequi opera ipſa, quæ gratiam iuſtificationis conſequuntur: nec tantum in executione, vt nonnulli ex aduersarijs explicant, ſed etiam in ipſa intentione & præſcientia, vt ipſem Augustinus teſtatur; & patet, nā id concedit de elec̄ione ad regnum, quod negat de elec̄ione ad gratiam: negat autem de elec̄ione ad gratiam, quod ea ſubsequatur opera noſtrā etiam præuifa ante efficax decretum intentionis de danda gratia: igitur & de elec̄ione ad gloriam concedit, eam ſubsequi noſtrā merita, etiam præuifa ante efficax decretum intentionis de danda gloria. Neque hunc locum retractauit vñquam August. vt aliqui putant: quin potius, quæ de prædestinatione hoc libro ſcripſit, ait, ſibi fuſſe à Deo reuelata in libro de Prædestinatione ſanctorum, quē ſenior conſcripſit: in quo, & in lib. de bono perſuerantia, negat quidem elec̄ionem ad gratiam fieri ex meritis, de elec̄ione verò ad gloriam id nullibi negat, quin ſermonē ſeptimo de verbis domini, dupliſ agnoscit elec̄ionem, alteram ſecundūm gratiam, quæ eſt elec̄io ad ipſam gratiam; alteram ſecundūm iuſtificationem, quæ eſt elec̄io ad gloriam, præuio examine & præſcientia meritorum: *Elegit*, inquit, *& ſecundūm gratiam ſuam, & ſecundūm illorum iuſtificationem*. Huic Augustini testimonio obiici potest: quia quod hic docuit, elec̄ionem ſupponere, non autem facere ineqūalitatem inter ipſos electos, alibi retractauit, affirmans, eſſe aliquam elec̄ionem, quæ non ſupponit, ſed facit ineqūales. ita Epift. 106. paulo ante medium: *quaſcīlicet elec̄io, nō inuenit eligendos, ſed facit*. Retractato autem hoc, ſimul retractauit manet, id quod citato loco ad Simplicianum docuit, elec̄ionem ad gloriam ſupponere ineqūalitatem & diſtantiam inter eligendos. Resp. Augustinum ſolū retractasse vñum huius vocis. *Elec̄io*, non autem rem, quam ibidem docebat, nempe nullam dari elec̄ionē ad gloriam ante præuifa merita, cūm de retractatione huius doctrinæ nullibi extet. Solū igitur Augustinus retractauit, elec̄ionem dici posse, etiamſi ineqūalitatem non ſupponat, ſed faciat inter electos.

67. Eandem ferē Doctrinam tradit lib. de corre-

correptione & gratia c.7. Vbi aperte docet, nostram salutem ex parte Dei incipere à vocatione secundum propositum, quæ vocatio, secundum ipsum, est electio ad gratiam. Ibidem etiam docet, prædestinatos discerni à non prædestinatis *Præscientia*. Si autem putasset, prædestinatos eligi ad gloriam independenter ab eorum meritis præuisis, potius dixisset, illos à non prædestinatis discerni electione ad gloriam; nam hæc antecedit *Præscientiam meritorum*, & est primum, maximum quæ donū, quo prædestinati disceruntur à non prædestinatis. Hilarius in Psal. 64. loquens de electione ad gloriam. *Electi*, inquit, sunt nuptiali ueste conspicui, puro arque integro nouę *Natuitatis* corpore splendidi. Itaque non res indiscreti indicij electio est, sed ex meriti delectu facta discretio est. Beda lib. variarum quæstionum q. 13. Sicut ergo, ait, prædestination ad mortem non cogit malos ut pereant. Ita etiam prædestination ad vitam non cogit bonos, ut saluarentur: Sed cum Dominus bonos ad vitam prædestinavit, ita eos prædestinavit, ut ipsa sua prædestinatione meritis & precibus nostris obtineantur.

68. Ultimò Theodulus ad Rom. 9. & Damascenus aduersus Manicheos hanc nostram sententiam docent his verbis: *Preparauit*, inquit ille, *Dens ad gloriam, quos dignos cognouit per fidem*. Quocirca, inquit ille, *bona agere, & boni effici contendamus, ut in eorum simus numero, quos Deus bonos fore prænonuit, atque ad æternam vitam præordinauit: qui aperte præordinatiem ad æternam vitam postponit præscientie meritorum*.

Tertia probatio ex absurdis oppositæ sententiae.

69. Tertiò probatur hæc sententia ex innumeris absurdis, quæ ex opposita sententia aperte deducuntur. Primum absurdum est, Deum non habere voluntatem saluandi omnes, contra Paulum primè ad Timotheum secundo. Sequelam probo, nam si Deus ex se ipso ante vlla præuisa merita absoluta sua voluntate voluisse gloriam vnis, & negasset alijs, non potuisset ex se ipso habere voluntatem saluandi omnes, siquidem non habuisset voluntatem saluandi eos, quibus antecedenter ad ipsorum demerita gloria negasset. Vnde media, quæ postea illis præparasset, non tam præparasset affectu saluandi, quæ eos iustè puniendi: Tū quia cum Deus ex se haberet absolutam voluntatem eos non saluandi, non posset contra talem voluntatem operari. Tum quia idem est motiu electionis mediorū, & intentionis finis; cum media elegantur propter finem: sed Deus Antecedente sua voluntate, efficaciter eos à regno exclusisset, ex motu manifestandi suam iustitiam: igitur ex eodem motu postea illis media præparasset; ac proinde non ex motu eos saluandi.

70. Respondent ad hoc absurdum primò aliqui, iustè posse Deum ante præuisa merita vniuersusque, suam gloriam denegare ob

solum peccatum Protoparentis, quo non solum sibi, sed etiam posteris damnationem iuste meruit. Sed contrà, tum quia hæc ratio non militat in Angelis, in quibus ante peccatum ipsorum personale nullum præcessit originale in capite. Tum quia Deus vult omnes saluos fieri, etiam post originale peccatum præuisum: nam hanc suam voluntatem saluandi omnes fundat Deus, ut ex præcito loco Pauli colligitur, in Christo saluatore, qui supponit peccatum originale præuisum, & quidem in sententia aduersiorum, scientia absoleta, post cuius præuisiōem prædestinatus est Christus in remedium ipsius.

71. Respondent secundò alij, Deum negatiuè tantum se habere circa reprobos in eo signo, in quo gloriam prædestinat electis. Sed contrà, tum quia ad illatum absurdum sufficit, quod Deus negatiuè tantum nolit salutem hominum, cum Paulus non modò citato loco neget, Deum ex se habere positivam voluntatem saluandi, sed etiam affirmet, ex se habere positivam voluntatem saluandi omnes; nam verbum *Vult*, positivum actum in Deo designat. Tum quia sequeretur, etiam positivuè Deum ex se reprobos excludeat à regno: nam in eo signo, in quo negatiuè excludit à regno, positivuè non vult eis salutem eternam, quod sic probo. Nam vel supponimus Deum liberè velle & nolle per connotationem extrinsecas productionis, vel negationis productionis, liberè à se dependentis; vel per intrinsecas & antecedentem terminacionem actus: vtrouis modo Deū liberè velle aut nolle supponamus, semper sequitur illatū absurdū. Probatur minor supposito priori modo: Nam sola negatio electionis ad gloriam, cum sit libera ex præcognitione agētis, est positiva nolitio & exclusio à regno. Probatur eadem minor, supposito posteriori modo: nam esto in ea sententia ad aliquid physicè nolendum requiratur positiva terminatio actus ad obiectum: tamèn ad moraliter nolendum sufficit certa præcognitionis negationis effectus, infallibiliter prouenientis ex libera negatione auxiliij, ad productionem effectus necessariò prærequisiti, vnde talis negatio, effectus, si prava sit, & vitanda, imputatur ad culpam, etiam si nullus actus physicus eliciatur erga illum: sed præcognoscit Deus, quod ex libera negatione electionis ad gloriam homo non possit salutem consequi: ergo non solum negatiuè, sed etiam positivè moraliter illum excludit: vnde tandem Scotus in primo dist. 47. *Scotus.* & Suarezl. 5. de reprobatione c. 4. concedunt *Suarez.* talem aetum esse positivum.

72. Confirmatur, nam hic modus prædestinandi non viderunt consentaneus bonitati Dei, quæ in ijs, quæ à sola sua voluntate pendet, omnibus se se communicat, ut constat in Angelis, quibus creatis, statim se ipsum communicauit omnibus per gratiam, siquidem omnes, vt suppono ex 2. to. de Ange. disput. 28. sect. 3. fuerunt initio creationis gratia decorati. Idem Deus per gratiam capitum communicauit se statim Protoparentibus, à qua

à qua gratia ante peccatum neminem excludit. In hac autem sententia Deus ex se antecedente sua voluntate non sese omnibus comunicasset in ordine ad finem supernaturalem, sed per paucis, ijs scilicet, quos ad gloriam elegisset. Corrobatur idem argumentum: nam sicut neminem Deus antecedente sua voluntate excludit à gratia, ita neque à gloria.

73. Secundum absurdum est, quia non salvatur perfecta libertas, quam homines habent in æterna salute acquirenda. Sequela probatur, nam libertas, quam homines habent circa salutem, non solum est in medijs exequendis, sed in fine ipso acquirendo: si autem gloriae prædestinatione fuissest ante præuisa merita, non possent homines habere immediatam libertatem in finem assequendum. Maior cōstat ex scriptura & Patribus, qui vitam & mortem, salutem & damnationem in manu nostra possum esse testantur, eamque ex nostra pendere libertate, Eccles. 15. Deus ab initio constituit hominem, & reliquit illum in manu consilij sui: adiecit mandata, & precepit sua: si volueris mandata seruare, conservabunt te, & Paulò post: Ante hominem vita, & mors, bonum & malum, quod placuerit ei, dabitur illi. Ad quam libertatem apertiū explicandam vitetur scriptura præmissione conditionata & comminatoria: si mandata, inquit, seruaueris: Nisi precepta custodieris, &c. Quæ non solum ostendunt esse in nobis libertatem remotam, sed etiam proximam, ad salutem consequendam. Minor probatur, nam si Deus ante omnem præuisionem meritorum absoluta sua voluntate gloriam decreuisset Petro, eamque negasset Paulo, nec Petrus in suam gloriam, nec Paulus in suā reprobationem, vñiam haberet libertatem, quia nec ea posita in libera potestate illorum esset, eam tollere, nec in ea ponenda respectū vñiū Deus habuisset ad ipsorum libertatē, vnde nec ille potuisset aliquid efficere, vt ab ea excluderetur, nec ille, vt ad eam eligeretur.

74. DICES. Possimus habere immediatam libertatem in actus à Deo prædefinitos, esto illi prædefiniantur ante nostrum futurum cōsensum præuisum: ergo similiter possumus immediatam libertatem habere in electionem ad gloriam, esto hęc decernatur ante nostra futura merita præuisa. Respondeo, negando consequentiam. Discriminis ratio est, quia licet non habeamus immediatam libertatem ad æternam Prædestinationem nostrorum actuum, in qua est par ratio, ac de æterna electione ad gloriam: habemus tamen immediatam libertatem ad ipsam temporalem elicitionem actuum: at vero, si non haberemus libertatem ad æternam electionem ad gloriam, neque habere possemus ad ipsum temporalem actum glorificationis, quia hic non liberè, sicut ut meritum, sed necessario à nobis elicetur.

75. Tertiū repugnat, Deum tamē modum in Prædestinatione hominum seruare, qui repugnet alteri eius voluntati: atqui hic modus ab aduersariis assertus repugnat voluntati, quam Deus habet de nostra perfe-

ctione. Nam Dei voluntas est, vt in virtute & perfectione comparanda semper crescamus: Estote, inquit Christus Matth. 5. perfecti, sicut pater vester cœlestis perfectus est: at hęc voluntas pugnat cū voluntate glorię in certo gradu & perfectione, independenter à nostris meritis definita. Etenim, si Deus independenter à nostris meritis definitusset glorię in certo gradu & perfectione, non posset habere voluntatem, vt in ea agenda, atque amplianda nullum finem faceremus: nam hęc voluntas aduersatur priori.

Matth. 5.

76. Quartū, verisimile non est, Deum tamē modum in prædestinatione seruare, qui & socordiam gigneret electis, & desperandi occasionem præberet reprobis: atqui hic modus & socordiam gignit electis, & desperandi occasionem præbet reprobis. Nam posito tali modo, iure posset vñusquisque ita secum ratiocinari. Aut sum, aut nō sum prædestinatus: si sum prædestinatus, jā certus ero, quod quidquid egero tandem saluabor, quia implicat Deū absoluta sua voluntate me ad glorię elegisse, & de facto mihi nō dare, quæ necessaria sunt ad eam consequendā. Si non sum prædestinatus, certus similiter sum, quod quidquid egero, tandem non saluabor, quia nihil efficere possum, quo salutem cōsequar, à qua ante omnia mea merita, efficaci Dei voluntate exclusus sum. Quæ ratiocinatio vim nō habet in nostra sententia, quia cū prædestinatione, & reprobatione facta sit in æternitate dependenter à nostris futuris operibus ab æterno præuisis; si sum prædestinatus, ideo sum, quia in Dei scientia præcesserunt mea merita cū auxilio gratię in tempore facta; quæ causa fuere, vt Deus ab æterno mihi gloriam prædestinarit. Si non sum prædestinatus, ideo non sum, quia similiter in Dei scientia præcesserunt mea demerita in tempore commissa; quæ similiter causa fuere, vt Deus ab æterno me à regno excluserit. Vnde sicut Deus ab æterno potuit præuidisse bona mea opera, si ego nunc, vt iam premealibertate possum, bene sim operatus; ita me ab æterno ad gloriam elegisse dependenter à meis bonis operibus, quæ sum facturus. Contrà vero, sicut potuit ab æterno præuidisse mea demerita, si ego nunc, vt iam liberè possum, malè sim operatus; ita me ab æterno à gloria exclusisse, dependenter à meis demeritis, quæ sum facturus: nam etiam si electione, vel exclusio à regno æternitate præcedat, causalitate tamen subsequitur mea merita, aut demerita in tempore facta: nam prius fuit in ipsa æternitate, me in tempore bene aut malè vñque in finem vitæ operaturum, quām Deum me ad gloriam elegisse, vel à gloria exclusisse. Neque hinc sequitur, tempore fuisse causam æterni, quia non vt temporale, sed vt æternum in ipsa scientia Dei præcedens, fuit causa æterni.

77. Sed contrà primū, nam eandem vim habet dilemma propositum in nostra sententia: quia, adhuc posito decreto vel de electione ad gloriam, vel de exclusione à regno ex præuisione operū, impossibile est, aut electum dā-

nari.

nari, aut reprobum saluari. Respondeo, negando assumptum. Ad probationem autem distinguo antecedens, est impossibile impossibilitate consequente, supponente futura nostra opera in æternitate præuisa, concedo. Sola autem impossibilitas antecedens lœdit libertatem, quia supponit gloriam, vel efficaciter decretam, vel efficaciter negatam independenter à nobis: non autem impossibilitas consequens, quæ supponit gloriam efficaciter decretam, vel negatam dependenter à futuris nostris operibus, in æternitate præuisa. Iuxta aliam sententiam habet prædictum dilemma suam vim, quia supponit gloriam, vel reprobationem efficaciter decretam independenter à nobis, non autem iuxta nostram; iuxta quam si bene egero, ego ipse sum causa, ut ab æterno sim ad gloriam electus: contra verò, si male vixero, ego ipse sum causa, ut ab æterno sim à gloria exclusus.

78. Contrà secundò, quia quòd Petrus fuerit ab extero ad gloriam electus, non autem Iudas, est, quia Petrus fuit ab æterno præuisus cum gratia finali, non autem Iudas: sed quòd Petrus ab æterno præuisus fuit cum gratia finali, non autem Iudas, est, quia Deus, vni præparauit gratiam finaliter congruam, quam non præparauit alteri: ergo cur unus potius, quam alter sit ad gloriam electus, sola Dei voluntate fuit, non potius, quam alteri, congruam gratiam præparantis. Respondeo negando consequentiam, nam licet efficax electio ad gloriam penderat à gratia finali, & hæc à voluntate Dei gratiam præparante, quia tamen hæc in ratione efficaciter penderat etiam à libero consensu creaturæ, vi cuius eadem gratia, quæ præuisa est efficax, præuideri potuit inefficax, à quo tamen libero consensu non penderat gloria ut efficaciter decreta, vel negata; ideo etiam si gratia finaliter congrua, ex qua penderat electio ad gloriam, sit à sola voluntate Dei, illam potius, quam aliam præparante, adhuc tamen efficax electio ad gloriam, ut à causa meritoria, penderat à nostris operibus ex gratia profectis, quia, ut infra probabimus, illa non decernitur, nisi ut corona, & merces, quæ essentialem ordinem dicunt ad merita, tanquam ad causam meritoriam, & mouentem Deum ad gloriam discernendam.

79. Confirmatur, Nam hunc modum indicat tum multitudo Angelorum prædestinorum, tum paucitas hominum saluandorum. Etenim si electio vel exclusio à regno, à sola Dei voluntate penderet, cur ad illud tam paucos homines, tam multos elegit Angelos? cùm poriùs respicendo ad caput homogeneum Christum, multò plures debuisset homines, quād Angelos ad regnum eligere. Ratio autem huius discriminationis in nostra sententia facilè assignatur: quia, cùm electio ad regnum, proposita sit ut præmium in stadio virtutis certantibus, cumque angeli, breuius faciliusque ha-

buerint certādi stadium; contrà verò homines diurnius, difficultiusque ob infirmioris naturæ imbecillitatem, & impugnantiam hostium multitudinem, & calliditatem, plures Angelorum, quād hominum præuisi sunt in fine certaminis viatores.

80. Dices. Hinc sequi, primam radicem discretionis Prædestinatōrū à non prædestinatis fore ex nobis, quia ex nobis est, ut series auxiliorum nobis præparata sit finaliter efficax, ex quorū efficacia pēdet prima radix discretionis prædestinatōrum à nō prædestinatis. Respondeo negando sequelam. Nam prima discretionis radix penderat ex voluntate Dei, eam seriē auxiliorum præparantis, quæ præuisa est finaliter congrua: hoc autem non penderat ex nostra voluntate, licet ex nostra voluntate pēdeat, ut ea præuisa fuerit finaliter congrua. Vtrumq; igitur in nostra sententia saluatur, & quòd prima radix discretionis prædestinatōrū à nō prædestinatis sit à Deo, eam seriē auxiliorum præparante; quæ præuisa est finaliter cōgrua, & quòd electio, vel reprobatio à regno facta sit dependenter à nostris operibus, tum quia electio, & reprobatio decreta est per modū mercedis, & iuste p̄c̄n̄, quarū vtraq; supponit ex parte eligendi, vel reprobandi, propria merita, aut demerita. Tum quia, quòd talis series auxiliorum præuisa sit finaliter efficax, vel inefficax, aliquo modo à nostra penderat libertate.

81. Quinjum absurdum est, quia vel homines sunt ad gloriam electi, ante vel post præuisum peccatum originale: si ante, ut Scotista putant, tunc sequitur, aut tale decretū non cohærente cū his, quæ de facto post peccatum originale executioni mandantur, aut certè tale decretum fuisse mutatum: vtrumq; est absurdum: ergo. Maior probatur, nā vel ante Præuisum originale peccatum Deus ad æternam felicitatem prædestinavit eosdem homines, & cum eadem perfectione & mensura gloriæ, quos & cum qua nunc de facto prædestinavit; vel alios homines; & secundū aliam gloriæ mensuram. Si dicatur secundū, sequitur, mutatum fuisse prius decretum: si dicatur primum, sequitur, tale decretum nō cohærente cum his, quæ de facto sunt executioni mandata: nam de facto saluātū multi, qui peccato non existente non fuissent saluati; ut multi ex ijs, qui ex illico concubitu nascuntur, quitunc nati non fuissent, contrà verò multi tunc saluati fuissent, qui de facto post originale peccatum non saluantur, ut multi, qui ex occisis parentibus, & ex ijs, qui in diluvio periēre, nati fuissent. Præterea nunc aliquos eligit ad gloriam, tanquam ad puram hæreditatem, ut paruulos, cum solo Baptismo morientes, reliquos verò adolos ad eandem gloriam eligit, tanquam ad coronam: at qui peccato non existente, nullus fuisset ad gloriam electus, tanquam ad purā hæreditatem, sed omnes electi fuissent ad illam, tanquam ad præmium, quia peccato nō existente, omnes adulta & matura æate decessissent, cùm nulla tunc immatura mors.

quæ tantum est pena peccati, fuisse. Confirmatur, quia verisimile non est, ad eandem gloriæ menitram predestinatos fuisse homines tunc, qui & diuturniore tempore vixissent, & intensiores, frequentioresq; actus virtutum eliciunt ac nunc; qui & breviore tempore viuunt, & remissiores actus ob imbecillitatem vulneratæ naturæ eliciunt.

Augustin.
Thomist.

82. Si vero cum Augustino & Thomistis supponamus, electionem ad gloriam factam esse post originale peccarum, præsum in se ipsos scientia visionis, tunc sequitur, gratiam collatam Adamo, non fuisse illi predestinata ex efficaci intentione gloriæ; siquidem hæc fuit efficaciter decreta post præsum peccatum originale, quod in hac sententia supponit primam gratiam iam predestinatam Adamo. Ergo saltem aliquid medium non est ex efficaci intentione finis à Deo volitum; quod est contra plerosque aduersarios, qui in hoc sententiam fundant de electione ad gloriam ante prævisa merita, eò quod putent, nullum medium ad gloriam conducens, prudenter eligi posse nisi ex efficaci intentione finis, eam tamen Adamus electus sit ad gloriam, & nihilominus ei prima gratia non fuit ex efficaci intentione gloriæ collata. Nec dici potest, quod prima gratia, utpote peccato interrupta, illi ad gloriam non conduxit, nam eadē postea fuit illi per pœnitentiam restituta, & cum ea reliqua dona supernaturalia.

Quarta probatio ex rationibus.

83. Quartò probatur hæc sententia ratione: potissima vero est Nam de facto gloria decreta est adultis, ut merces & corona meritorum; non potuit autem decerni, ut merces & corona meritorum, nisi predestinata sit dependenter à meritis, præmissis scientiæ visionis: igitur electio adultorum ad gloriam decreta est dependenter à meritis ipsorum præmissis scientiæ visionis. Cœquentia syllogisticæ deducitur ex præmissis. Maior est de fide, in sacris literis expressæ reuelata, Lucæ 6. *Gaudete in illa die & exultate, ecce enim merces vestra multa est in cœlo.* Secundæ ad Timotheum quarto. *In reliquo deposita est mibi corona iustitiae, quam redet mibi Dominus in illa die iustus index; non solum autem mibi, sed & ijs, qui diligunt aduentum eius.* Eandem veritatem expressit Christus sub parabola operariorum in vicinam conductorum, Matth. 20. & ratio huius rei est: quia Deus in decernenda nobis gloria magis respicit ad gloriam suam, quam ad gloriam nostram; sicut princeps, cum proponit præmium certantibus, magis respicit ad gloriam propriam, quam ad gloriam ipsorum certantium. Maior autem gloria redundat in Deum ex meritis nostris, quam ex ipsa glorificatione nostra, quoniam merita sunt aetiones, liberè eli-

Lucæ 6.

Secunda ad
Timoth. 4.

Matth. 20.

citè à creatura in obsequium ipsius Dei, gloria vero est actio necessariò producta: actio autem eò est honorificentior alteri, quod liberius in ipsius obsequium exhibetur. Minor, in qua totius difficultatis cardo versatur, probatur hoc pacto. Merces & corona essentialē respectum dicunt ad merita & labores, à quibus causantur in genere causæ moralis meritorij: non possunt autem merces & corona causari à meritis coronandi, quin merita ipsa præcedant coronam in scientia absoluta coronantis: igitur si gloria decreta est adultis, ut corona & merces, præcedere debuerunt ipsorum merita in scientia absoluta Dei, tanquam causa meritorij mouens Deum ad gloriam ipsam, ut coronam illis decernendam. Quod fit, ut prius ratione, quam Deus efficaciter nos ad gloriam elegerit, prævidere debuerit scientia visionis nostra merita ex gratia profecta, proper quæ mortuus fuerit ad gloriam nobis, ut coronam decernendam.

84. Confirmatur, quia Deus magis mouetur à gloria & honore proprio, quam à gloria & honore nostro; nam *universa propriæ semetipsum operatus est Dominus, Prouerbior. 16.* ergo in decernendis medijs prius respexit ad merita, quam ad gloriam nostram, quoniam merita sunt magis honorifica Deo, quam ipsa glorificatio nostra. Consequentia vero probatur, quia id Deus respicit prius, quod principalius intendit: quare proxima ratio, quia motus est Deus ad præparanda huic potius, quam alteri media efficacia, fuerunt ipsa merita finalia, quæ potius vni, quam alteri desiderauit: hæc vero prævisa scientia visionis, fuerunt postea motiva causa decernendi illis gloriam ut coronam.

Prov. 16.

85. Ad hanc rationem responderetur primo, sufficere merita sub conditione tantum prævisa, ut ex illis moueri potuerit Deus ad gloriam, ut coronam decernendam. Confirmatur, quia sicut in nostra sententia motus est Deus ad Christum, ut redemptorem eligendum, ex peccato Adami sub conditione tantum præviso; ita moueri potuit ad gloriam, ut coronam nobis decernendam, ex meritis nostris sub conditione tantum prævisis. Sed contraria; nam ideo Deus elegit hos potius, quam illos ad gloriam ut coronam capescendam, quia horum potius, quam illorum merita prævidit: atque sub conditione non potius Deus prævidit merita horum, quam illorum; igitur ex meritis sub conditione tantum prævisis non potuit hos potius, quam illos ad gloriam ut coronam eligere. Maior constat, nam electio ad gloriam ut coronam non est ex mera Dei voluntate, sed fundatur etiam in meritis ipsius coronandi. Minor probatur, quia sub conditione Deus non minus prævidit merita & demerita vnius, quam merita & demerita alterius, si sub alia & alia serie auxiliorum, ac circumstantiarum constitu-

constitutus fuisset. Vnde non potuit Deus potius ex meritis, aut demeritis vnius, quām alterius sub conditione tantum præuisis ad gloriam, ut coronam decernendam moueri. Ad confirmationem, dispar est ratio de voluntate prædestinandi Christum ut redemptorem, & eligendi homines ad gloriam, tāquam ad coronā. Etenim prior voluntas tota pendet ex liberalitate Dei, nullam supponente certā causam motiuā ex parte creature; posterior autem fundatur in certa causa motiuā ex parte creature, quā sunt ipsius merita in obsequium Dei liberē exhibita.

86. Respondent secundū alij, voluisse Deum prædestinatis gloriā ut coronam, non ex ipsoē meritis, tanquam ex causa meritoria, ipsum Deū mouente ad gloriā decernendam, sed ex mera & pura sua liberalitate, atque amore. Ad eum modum, quo Pater aliquis desiderans dignitatem suo filio, ut illam maiorem suū cum honore & fama consequatur, procurat, ut non gratis, sed per propria merita illam consequatur. Sed contrā, quia ut probatum est, Deus non decernit nobis gloriam, ut præmium duntaxat nostri laboris, sed etiam, & quidem principalius, ut præmium & retributionē operis in eius honorem, & obsequium impensi; ac proinde in ea decernenda, non tam respicit ad bonum præmendi, quām ad bonum & gloriam suā propriā, quā Deo principalius prouenit ex liberis nostris meritis, in eius honorem & obsequium impensi: igitur non potuit in gloria nobis decernenda moueri ex mera & sola sua liberalitate, nullo habito respectu ad merita nostra in ipsius obsequium exhibita; cūm hæc sit principalis ratio, quam Deus in omnibus suis operibus intendit.

87. Respondent tertīo alij, Deum duplex habuisse decretum de gloria, alterum intentionis, alterum executionis, per decretum intentionis docent, Deum nullum habuisse respectum ad merita prædestinandi, sed illam decreuisse ex mero suo beneplacito; ad ea tamen respectum habuisse per decretum executionis, in quo eandem gloriam nobis gratis definitam quoad intentionem, rursus decreuit, ut præmium & coronam ex meritis nostris in executione præuisis. Sed contrā, quia non potuit Deus in decreto ipso intentionis non intendere id, quod sibi maximē honorificum erat, & in maiorem sui gloriam & honorem redundabat; hoc autem sunt merita ipsa prædestinandi liberē in obsequium ipsius exhibenda. Præterea ob alias rationes displexer hoc duplex decretum in Deo, de quo in sequente ratione.

88. SECUNDA ratio desumitur ex ipsa temporali retributione gloriæ. Ceterū enim est, gloriā quoad executionē retribui ex meritis, & propter merita, ut constat ex Matth. 25. Ergo etiam quoad intentionē definita est ex meritis, & propter merita ab æterno præuisa. Consequentia probo, quoniam ipsa executio operis, manifesta intentionem agentis.

89. Negant aduersarij consequentiā, & pro arguementi solutione recurrūt ad duplex illud decretum, paulò anē memoratum, nempe alterum per modum intentionis, quo Deus gloriam intendit, ut finem independenter à meritis; & merita ut media dependenter à gloria, tanquam à fine; alterum per modum executionis, quo eandem gloriam decreuit conferre dependenter à meritis, ut à causa morali meritoria. Sicut in quolibet artifice creato duplex distinguitur ordo, alter, quo ex præintento fine tendit ad media eligenda; alter, quo ex medijs progrederetur ad finem exequendum. Primum decretum, quia gratis fit, nullo habito respectu ad merita, tanquam ad rationem & causam moraliter mouentem, est purē misericordiæ & liberalitatis. Secundum, quia fit ex motu operum, in Dei honorem exhibitorum, est iustitiae, seu gratitudinis, quo Deus remunerat opera in sui honorem & obsequium impensa. Hoc duplice decreto aduersarij cōciliari putant multa loca Augustini, in quibus modò videtur concedere, gloriam prædestinari ex meritis, modò independenter ab illis. Priora explicant de voluntate executiua, posteriora de electiua.

90. Sed contrā, tum quia, ut sœpè dictum est, non potuit Deus decreto intentionis non intendere id, quod in maiorem sui redundaret gloriam, nempe, velle prædestinari gloriam, ut præmium operum in ipsius obsequium impensorum; ac proinde prius ratione debuit velle merita, quām gloriam; siquidem gloriam voluit propter merita. Non potuit autem prius ratione velle merita, nisi prius etiam ratione illa præuiderit, ut absolutè furura; quia merita non voluit, ut purum finem, ut voluit nobis gloriam, sed ut obsequia in ipsius honorem exhibita; & consequenter ut præuisa scientia visionis, cum scientia conditionata ad hoc non sufficiat. Tum quia superfluum est hoc secundū decretum, nam per primum manent omnia sufficienter applicata suo tempore exequenda, quia per illud Deus efficaciter intendit singula ut practicè causanda: igitur sine decreto executiua, ut tantum prioris electiui, omnia manent suotēpore executioni mādanda. Confirmatur, quoniam si prior voluntas est efficax, ut ab Aduersarijs ponitur, nō sīst in ipsa gloria speculatiuē tanūm diligēda, per simplicem duntaxat complacentiam, sed ad eam etiam se extendit per practicā & efficacem intentionem, quæ executionem includit; per hanc enim distinguitur practica intentionē à simplici complacentia. Vnde eatenus in nobis, præter priorem voluntatem intentionis, est necessaria posterior executionis, quatenus voluntas in nobis non est per se ipsa operativa ad extra, sed eget ad exequenda ea, quæ ipsa efficaciter intendit, ope virtutis executiua distingueat: at voluntas Dei se ipsa est operativa ad extra; neque eget ad exequendum, quod ipsa efficaciter intendit, virtute executiua distincta.

Tum demum, quia vel hæc duo decreta concurrunt ad gloriam causandam; vt causæ partiales, vel vt totales: quois modo concurrant, semper sequitur, quod defacto gloria nobis non conferatur ex solis meritis, cùm tamen scriptura vbiique testetur, gloriam nobis conferri ex meritis. Nec dici potest, quod sola merita sint causa collationis gloriae, sicut è contra sola misericordia est causa electionis eiusdem gloriae: quia repugnat, aliquid esse causam efficacis electionis ad gloriam, & non esse causam temporalis collationis eiusdem gloriae. Nam libera electio gloriae in Deo supra actum necessarium, cuius nulla datur causa, importat solam connotationem temporalis collationis gloriae. Igitur, si misericordia est causa efficacis electionis ad gloriam, erit etiam causa temporalis collationis eiusdem. Vnde adhuc non posito posteriore decreto executio gloriae, ex vi tantum prioris nobis gratis conferetur gloria, cùm vi talis decreti gloria sit totaliter, & efficaciter decreta.

Ruiz.

91. Respondent alij, inter quos Ruiz de prædestinatione Disp. XII. Sect. VI. & VII. Deum eadem volitione efficaci, & gratis intendisse gloriam ab æterno per merita consequendam à prædestinatis, & gratis illam in tempore conferre per merita, ita vt sicut ab æterno gratis voluit, vt gloria prædestinatis daretur ex iustitia & per merita, ita eadem voluntate in tempore gratis dat eandem gloriam ex iustitia, & per merita, non autem propter merita.

2. Ad Tim.

4.

92. Verum hæc responsio dum vitare nititur vnum inconveniens, nempe duplum illam voluntatem intentionis & executionis in Deo, in alia quæ absurdiora relabitur; quippe quæ & negat verum actum iustitiae seu gratitudinis in Deo in retribuenda gloria prædestinatis, & ab eorum honestis operibus propriam tollit rationem meriti respectu consecutionis gloriae. Primum est contra Paulum 2. ad Timotheum 4. Quam nempe gloriam, reddet mihi Dominus iustus index &c. Dicitur autem Deus iustus index ipso actu iustitiae, quo gloriam retribuit prædestinatis: ergo si hic actus non esset iustitiae, falso diceretur Deus gloriam reddere prædestinatis vt iustus iudex, sed potius illa elargiri vt liberalis donator. Secundum est contra Concilia & Patres, expressè docentes, opera iustorum esse vera & propria merita respectu consecutionis gloriae. Audiatur Trident. less. 6. Can. 32. Si quis dixerit, hominis iustificati bona opera, ita esse dona Dei vt non sint etiam bona ipsius iustificati merita, aut ipsum iustificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi meritum, cuius vivum membrum est, sunt, non verè mereri augmentum gratiæ, vitam aeternam, & ipsius vita aeterna, si tamen in gratia decesserit consecutionem, atque etiam gloria augmentum: anathema sit. Est etiam contra Christi doctrinam Matth. 25.

Triden.

Vbi tam glorificationis prædestinatorum, quæ reprobationis reproborum, meritoria causa assignatur bona, & mala eorum opera.

93. Priorem sequelam ostendo: nam actus virtutis dicitur talis ex motu formalis ipsius virtutis: In hac autem sententia, motuum formale, quo Deus confert in tempore gloriam, non est virtutis iustitiae seu gratitudinis, sed liberalitatis seu misericordia. Igitur in hac sententia, actus, quo Deus in tempore gloriam tribuit prædestinatis, non est iustitiae seu gratitudinis, sed liberalitatis seu misericordia. Maior ab omnibus recipitur: cùm ab eo virtutis actus suam habeat denominationem, à quo habet specificationem: habet autem specificationem à motu formalis; non autem ab obiecto materiali. Vnde qui debitum restituit non ex motu iustitiae, sed temperantiae, ne nimium afficiatur erga pecuniam, non facit actum iustitiae, nisi tantum materialiter, sed temperantiae. Minor prima syllogismi probatur: nam in hac sententia, motuum formale, quo Deus mouetur ad dandam gloriam prædestinatis, non est, vt eorum bona opera in sui honorem & gloriam facta recompenset, sed vt se illis liberalem & misericordem ostendat: siquidem non confert illis gloriam intuitu bonorum operum, sed mera sua liberalitate, & gratuita voluntate. Vnde donat illis in tempore gloriam, mediatis bonis operibus, non vt meritis, quibus eam à Deo impetrant, sed vt puris medijs, quibus illam gratuita Dei voluntate consequantur.

94. Posterior sequela probatur: quoniam in hac sententia, Deus gloriam nec ab æterno præparavit, nec in tempore confert prædestinatis, intuitu ipsorum bonorum operum, sed mera sua liberalitate & misericordia: igitur tollitur ratio meriti à bonis operibus prædestinatorum, respectu consecutionis gloriae. Antecedens est ipsum Aduersatorum assertum, qui propterea negant, gloriam dari propter merita, sed per, vel ex meritis. Consequens vero probatur: nam sicut meritum in actu primo constituitur per virtutem moraliter motuam alterius voluntatis: ita meritum in actu secundo formaliter constituitur per actualem motionem, quæ alterius voluntatem moraliter mouet, ad aliquid ipsius intuitu dandum. Igitur si bona opera prædestinatorum non mouent moraliter diuinam voluntatem, vt intuitu ipsorum eis gloriam retribuatur, non habebunt respectu consecutionis gloriae rationem meriti, sed merita puri medijs, ex ordinatione diuina prærequisiti.

95. Confirmatur primò. Non est vera causa meritoria, quæ non habet veram causalitatem causæ meritoriae. Atqui bona opera prædestinatorum, iuxta hanc sententiam, non habent veram causalitatem causæ meritoriae respectu consecutionis gloriae.

gloriæ: Ergo respectu consecutionis gloriæ non sunt vera merita, contra citatam authoritatem Concilij. Maior patet: nam causa constituitur formaliter in ratione causæ causalitate. Minor probatur: nam causalitas causæ meritoriae, est motio moralis, qua mouetur agens ad retribuendum aliquid intuitu iplius operis merentis.

96. Confirmatur 2. Merita non causant, nisi ut præcognita: iuxta haec autem sententiam, bona opera prædestinatiorum non causant ut præcognita, igitur non habent veram rationem meriti. Maior patet: nam merita causant impetrando ab ipso præmiante ob suam honestatem exhibitam in honorem alterius, præmium: impetrant autem ut præcognita ab ipso præmiante, ut per se claret. Minor primi syllogismi probatur: quoniam iuxta hanc sententiam, Deus tribuit gloriam prædestinatis in tempore ex eadem voluntate, qua illam prædestinavit ab æterno: sed iuxta hanc eandem sententiam, illam ab æterno Deus non prædestinavit ex meritis præcognitis ut absolute futuris, quo pacto tantum sunt apta impetrare meritoriae gloriam à Deo. Minor hæc probatur; nam hæc fuerunt ab æterno præuisa post decretum de medijs efficacibus, quæ in hac sententia præparata fuerunt post decretum electionis ad gloriam: ergo neque in tempore illam tribuit ex meritis præcognitis. Nam licet, quando Deus in tempore gloriam tribuit, merita cognoscat, ut actu iam in sui honorem exhibita, talis tamen meritorum cognitio ad gloriæ collationem se habet merè comitante: siquidem ex sola voluntate electiua ad gloriam, & ex eodem motu, quo ab æterno motu fuit, independenter ab illis prædestinatiorum meritis in hac sententia gloriam tribuit in tempore.

Matth. 25. 97. Confirmatur tertio: Nam Matth. 25. æquè pro collatione gloriæ, ac pro pœna infiſtione, tanquam causa meritoria assignantur bona opera prædestinatiorum, & mala reproborum: atqui hæc sunt vera causa moralis meritoria infiſtionis pœnæ: ergo & illa erunt vera causa moralis meritoria collationis gloriæ. Minor conceditur ab Aduersarijs, qui quamvis concedant, negatiuam exclusionem à gloria non esse propter demerita, haud tamen negant, ipsam positivam infiſtionem pœnæ esse propter eorum peccata, tanquam propter veram causam moralem meritoriam talis pœnæ.

98. Confirmatur quartu: Quoniam hæc responsio tollit ab ipsa gloria prædestinatiorum formalem rationem mercedis, coronæ, ac præmij. Nam merces dicitur per respectum ad laborem, propter quem, & intuitu cuius soluitur, iuxta illud ad Rom. 4. *Ei autem, qui operatur, merces non imputatur secundum gratiam, sed secundum*

debitum. Corona autem, & præmium dicuntur per ordinem ad opera bona propter quæ, & intuitu quorum retribuuntur. Sicut pœna dicitur per respectum ad opera mala, propter quæ, & intuitu quorum infligitur. Vnde solum materialiter in hac sententia diceretur merces, corona, & præmium, ex ipsa materiali & extrinseca consecutione gloriæ per merita, non autem formaliter ex intrinseco actu, quo Deus illam tribuit, cum talis actus in Deo in hac sententia non sit iustitiae & gratitudinis, sed misericordiae & liberalitatis.

99. TERTIA ratio ducitur ex æterna reprobatione positiva malorum, quæ sicut facta est ex præuisis demeritis, ita æterna electio iustorum ex præuisis meritis: tum quia non minus in executione gloria retribuit ex meritis, quam pœna ex demeritis: ergo non minus in intentione gloria decernitur ex meritis, quam pœna ex demeritis. Tum quia utraque est à Deo viatoribus proposita, ut meta & finis presentis certaminis; ergo sicut decreta est una ex demeritis, ita & altera ex meritis.

100. At potuit, inquires, Deus independenter à meritis decernere gloriam, quia bona est, non autem pœnam, quæ ex se bona non est, & culpam supponit. Sed contrà, tum ad hominem contra Thomistas. Nam potest Deus in ipsorum sententia, prædefine actus malos; igitur ex se etiam poterit prædefinire pœnam. Consequentiam probbo, nam plus est prædefinire actum pravum, qui malitiam intrinsecè includit, quam pœnam, quæ illam tantum supponit: nam potest Deus supposito peccato pœnam intendere, cum tamen peccatum nullo pacto intendere possit. Tum quia hoc potius demonstrat, utramque esse à Deo dependenter à nostris operibus definitam; cum hoc nullum inuoluerit absurdum, & aliunde pœna & præmium melius sibi respondeant.

Cotra Thomistas.

Ordo decretorum Dei circa Prædestinationem Adulutorum ac Paruulorum.

101. Ut autem totam hanc de prædestinatione doctrinam breuiter comprehendam, Dicendum est, Deum primo decreuisse condere hunc mundum, & in eo tot creaturas rationales, æternæ gloriæ capaces, sub ijs circumstantijs & occasionibus voluisse creare, quot & sub quibus de facto eas creauit: Tum liberali & misericordi sua voluntate omnibus præparasse sufficientia media ad salutem, quibus singulæ creaturæ possent talem gloriam consequi. Hæc autem media fuerunt tum Christus prædestinatus ut Redemptor ex occasione peccati præuisi sub conditio-

Rom. 4.

Tom. I. De Deo.

C c 3

ne fu-

ne futuri, in hac serie & ordine Vniuersi: tum institutio Sacramentorum, & quædam vniuersalitia media in causis ipsis vniuersalibus præparata. Deinde singulis ele-
gisse media vberiora & efficacia vnis, mi-
nus vbera & inefficacia alijs pro beneplaci-
to suæ voluntatis, & rerum, circumstan-
tiarumve opportunitate. Atque toum hoc
decretum fuit liberalitatis & misericordiæ.
Quod verò sibi complacuerit, vberiora &
efficacia vni, quæm alij auxilia confer-
re, hoc spectat ad alios fines, nempe ad
suam, & creaturæ libertatem ostendendam;
ad dona gratiæ magnificandæ; ad na-
turæ imbecillitatem manifestandam, aliosq;
fines sibi notos. Tum ex tot creaturarum
multitudine alias prævidisse cum collatis
donis in sua gratia, & amicitia finaliter
perseuerantes; alias verò defeluti propriæ
voluntatis, in finali peccato decedentes.
Tandem absolute, & definitio decreto
illis æternam felicitatem, ut condignum
præmium, his sempiternam miseriam in
pœnam suorum scelerum statuisse. Atque
hoc est decretum illud, quod S. Augusti-
nus iustitiae, & remunerationis appellat,
quo Deus nobiscum se gessit more iudi-
cis, definitiis præmium vnis, & decen-
tientiis pœnam alijs, ipsorum operibus con-
dignam. Atque in hoc vltimo signo, &
decreto completerat tota series & ordo præ-
destinationis, & reprobationis adulorum,
absque alio decreto executio distincto,
cùm vi huius voluntatis media, & finis ma-
neant executioni suo tempore efficaciter
applicata.

102. In qua serie & ordine signorum
non modò in Deo assignamus antecedentem
voluntatem saluandi omnes; in ipso
primo decreto mittendi Christum; ut re-
demptorem in remedium peccati sub con-
ditione prævisi, & instituendi sacramen-
ta, præparandi que media vniuersalitia pro
omnibus ad supernaturalem felicitatem
consequendam: sed etiam saluamus, quo
pacto Deus neminem ex se antecedente
voluntate à regno excluderit; & quod nulla
facta sit exclusio, nisi post prævisa deme-
rita. Saluamus etiam peculiarem affectum,
quem Deus habet etiam ante prævisa mer-
ita, in ipsa voluntate præparandi media
congrua erga prædestinatos, quem non
habet erga reprobandos, quibus tantum
præparat media sufficiencia. Hæc tamen
peculiaris dilectio, quæ simul fuit præalijs
ad gratiam efficacem electio, non est in
Deo distincta voluntas à voluntate ipsa
præparandi media efficacia ad gloriam;
cuius tantum fuit virtualis, non formalis
electio. Sicut è contra electio ad gratiam
inefficacem, quæ est simplex electio virtualis
ad gloriam, simul fuit efficax exclusio
virtualis à regno. Neque enim repu-
gnant hæc duæ voluntates in Deo, sim-
plex scilicet volitio rei, & simul efficax no-
litio eiusdem, quando illæ effectum de-

cerunt dependenter à voluntate alterius,
cuiusmodi sunt hæc duæ voluntates in Deo.
Nam prius hoc ipso, quod tribuit me-
dia sufficiencia ad salutem, quantum est
de se intendit illam: posterior verò, quia
non tribuit media efficacia, quibus si-
mus salutem infallibiliter consecuturi, di-
citur efficax nolitio eiusdem, non qui-
dem formalis, cùm nondum reprobos ab
æterna salute formaliter excludat, sed tan-
tum virtualis, inclusa in ipsa mediorum
inefficacitate. Vnde qua ratione non re-
pugnant voluntas dandi media sufficien-
tia, & noluntas dandi media efficacia ad
salutem: eadem ratione non repugna-
bunt simplex voluntas virtualis ad glo-
riam, & efficax noluntas virtualis ad ean-
dem.

103. Atque hæc de Prædestinatione
adulorum tam hominum, quæm Ange-
lorum. Cæterum paruuli non eliguntur ad
gloriam, tanquam ad præmium ex ipso-
rum prævisis meritis, quorum nondum
sunt capaces; sed tanquam ad puram hæ-
reditatem, ex prævisa eorum finali iu-
stificatione, ad quam ordinantur ex meritis
Christi, tanquam capitis, medijs causis tam
naturalibus, quæm liberis, ex quarum appli-
catione penderet eorum iustificatio, per rege-
nerationis lauacrum.

*Corollaria Doctrinae ad primum caput
argumentorum ex Scripturâ.*

104. Ex dictis infertur primò, non
modò gloriam & ab æterno decretam fuisse,
& in tempore datam propter prævisa mer-
ita futura, sed etiam gratiam iustificantem,
eiusque incrementum adulis tam in æter-
nitate præparata; quæm in tempore colla-
ta esse propter prævisa merita futura, vel
de congruo, respectu primæ gratiæ iusti-
fificantis, vel de condigno respectu incre-
menti eiusdem. Ratio, quoniam etiam hæc
dantur ut præmium propter merita, vel
de congruo, vel de condigno: ergo etiam
hæc decernuntur & conferuntur propter
prævisa merita illius, intuitu quorum de-
cernuntur & conferuntur: cùm hoc exigit
ratio præmij, ut non prius decernatur,
vel conferatur, quæm promerentis opera,
intuitu quorum illud decernitur & confer-
tur, præuideantur futura.

105. Infertur secundò, non solùm quan-
do præmium decernitur, vel confertur
propter merita ipsius præmendi; sed
etiam, quando decernitur, vel confertur
propter merita alterius, debent illa præ-
uideri ut absolute futura. Ratio quia siue
merita sunt propria ipsius præmendi, siue
alterius, ut valeant præmium causare,
debent in scientia præmiantis præcedere
præmium, quia debent illud causare præ-

cognita

cognita ut absolute futura; eò quod debent illud causare, moraliter inclinando voluntatem præmiantis, ut illud in sui recompensam retribuat. Hinc sit, ut merita Christi debuerint ut absolute futura in scientia Dei præcedere tam hominum, quam Angelorum prædestinationem, quibus de facto iuxta probabilitatem sententiam, collata est gratia & gloria intuitu meritorum Christi.

106. *Dicēs.* Sæpè Deus excitat unum, ut properationem & bona opera ipsius saluat alium: sed talis excitatio est effectus voluntatis, quæ Deus vult saluare alterum: cum tamen huiusmodi excitatio non sequatur, sed præcedat merita ipsa excitandi, siquidem ad hoc illa datur, ut per eam quis ad metendum pro altero excitetur: ergo non semper merita unius præcedunt in scientia præmiantis præmium alteri restituendum. *Resp.* Negando minorem assumptam. Etenim talis excitatio non est effectus voluntatis formalis de gloria electione, quia nondum est in se decreta formaliter; sed vel est effectus voluntatis virtualis inclusæ in alia voluntate formalis antecedente de medijs, veleat ipsa prima voluntas virtualis de gloria, inclusa in ipsa prima voluntate formalis de præparanda excitatione, tanquam primo merito ad gloriam consecrationem.

107. *Infertur 3.* Non semper prædestinatos discerni à non prædestinatis per primam gratiam congruam, sed per ultimam finalē: tum quia interdum secundū hanc sunt æquales; cum tam prædestinatus, quam reprobis interdum vocentur ad primam gratiam congruam. Tum quia donec præuideatur gratia finalis, semper est in prædestinata libertas illam respondeā, ac proinde semper manet scientia diuina indifferens ad oppositum videndum, cum visio æterna Dei supponat obiectum futurum. Etenim præsul prioritate rationis & quasi causalitatis obiectuè fuerunt ab æterno merita finalia futura petti, quam eorundem præscientia in Deo. *Dixi, non semper:* quia interdum prædestinatus discernitur à non prædestinato per solam primam vocationem congruam, quando scilicet illa simul est finalis, ut contingit in duabus parvulis, quorum unus baptizatus, alter non baptizatus ex hac vita decedit.

108. *Infertur 4.* Erunt in eora serie mediorum, quibus prædestinatus gloriam consequitur, multa à Deo decernantur, & conferantur, ut præmia intuitu præcedentium operum, tanquam meritorum vel de congruo, vel de condigno, adhuc tota series mediorum dicitur ex gratuita & liberali Dei voluntate præparata prædestinato. Ratio, quia omnia subsequentia merita originem trahunt ex prima vocatione congrua, tanquam ex radice, quæ cum nulla præsupponat merita, nec condigna, nec congrua, cum ante illam non præce-

dant nisi opera naturalia, quæ cum ordine gratiæ nullæ habent connexionem, omnino gratis præparatur, & conferuntur: ac proinde reliqua etiam opera, quæ ex ipsa tanquam ex radice originantur, dicuntur gratis dari.

109. *Dicēs.* Hoc pacto etiam gloria dici potest gratis nobis præparari & conferri, contra ea, quæ supra docuimus. Sequela probatur, nam etiam gloria originem trahit ex prima vocatione tanquam ex prima radice. *Resp.* Bisfariam posse gloriam considerari, uno modo, ut integrat totam seriem prædestinationis, quæ incipit à prima vocatione: & ut sic, concedo, gloriam gratis nobis præparari, & conferri: in quo sensu dicitur gloria ab Augustino *Augustin.* gratia pro gratia: alio modo, scilicet quatenus effectus est præcedentium meritorum: quo pacto non gratis, sed ex iustitia seu gratitudine nobis præparatur, & conferuntur. Eadem ratione media posteriora, quæ dant ob merita priora, si considerentur ut integrantia totam seriem prædestinationis inuidentis primam vocationem, dicuntur gratis dari, ratione primæ vocationis, à qua originantur: si vero considerentur scilicet ut effectus distincti prout meritorum, ut sic non gratis, sed ex iustitia & gratitudine nobis præparantur, & conferuntur.

110. *Infertur 5.* Posse finem simul in eodem signo rationis decerni ut exequendum per tale medium, vel tale medium executioni mandandum propter talem finem; non posse autem simul in eodem signo rationis decerni meritum ut causam præmij, & præmium ut effectum meriti. Ratio discriminis: quoniam eti finis sit causa medijs, & medium effectus finis in intentione; ut tamen unum decernatur ut exequendum per aliud, non prærequisitur cognitio alterius, ut absolute futuri, sed sufficit, ut utrumque cognoscatur possibile, eò quod finis non causat per bonitatem existentem, sed possibilem: eadem possiblitas sufficit, ut cum fine decernatur medium vel tanquam effectus ipsius in intentione, vel tanquam causa eiusdem in executione. Ut autem præmium decernatur propter meritum, necessario prærequisitur cognitio meriti ut absolute futuri; quia meritum non causat nisi propter bonitatem existentem à præmiantे præcognitam; cumque cognitio rei ut absolute futura præsupponat absolute decretum Dei de eadem re futura, non poterit in eodem signo rationis decerni præmij & meritum simul, cum decretū præmij præsupponat cognitionem meriti, & cognitio meriti decretum medijs ad meritum necessariorum. Hinc paret, cur in sexto tomo de Incarnatione Disp. VII. afferamus, poruisse Deum in eodem signo rationis simul decernere Incarnationem propter medium peccati præuisi scientia conditiora, tanquam propter finem proximum,

& simul

& simul remedium ipsum peccati dependenter ab Incarnatione, tanquam à medio ex voluntate Dei conexo cum tali fine, & virtusque propter Christi gloriam & exaltationem, tanquam propter finem magis remorum, etiamque Christi opera virtuosa meritoria debuerint ratione præcedere prædestinationem gratia & gloria tam hominum, quam Angelorum, dependenter à quibus prædestinati sunt. Quoniam in ratione finis & medijs vnum non necessarij præsupponit alterum ut absolute futurum, uti præmium præsupponit meritum.

111. Infertur 6. Quæ hic dicta sunt, non repugnare ijs, quæ supra docuimus Disp. XI. V. De voluntate Dei, Sect. V. posse nimirum Deum antecedenter ad nostram libertatem prædefinire omnes actus nostros in individuo, absque præiudicio nostræ libertatis: nam ibi assursum, huiusmodi prædefinitionem non repugnare creare libertati, ed quod cum tali prædefinitione stare potest intrinseca libertas in creatura, quæ liberè prædefinitum actum elicere possit, quæ libertas non saluat in afflictione gloriae, si hæc independenter à nostris meritis decernitur; quia hanc non liberè, sed necessarij elicimus, Physicè prædeterminati à lumine gloriae. Hic vero tantum docemus, huiusmodi prædefinitionem independenter à libera cooperatione nostra futura repugnare naturæ præmij. Quare potest Deus absque lassione nostræ libertatis antecedenter ad liberaam nostram cooperationem absolutè futuram, prædefinire actum charitatis, exempli causa: quia potest ea media ad illum eliciendum nobis præparare, cum quibus præuidit illum eundem liberè sub conditione à nobis eliciendum. Non potest autem eundem actum prædefinire tanquam præmium alterius actus, nisi præuisco eo actu, intuitu cuius hic decernitur in præmium, ut absolutè futuro, cum hoc poscat ratio ipsa præmij, ut non primò decernatur, quam præuideatur causa meritoria, propter quam decernitur.

Ad primum caput argumentorum ex Scripturâ.

112. Ad argumenta oppositæ sententia, & primò ad testimonia Scripturæ respondeo primò, ea omnis explicari posse de electione ad gratiam efficacem, ut ea explicat Augustinus lib. de correptione & gratia, de dono perseverantiae, & lib. de prædest. Sanctorum, in cuius decimo capite, hoc constituit inter prædestinationem seu electionem, & ipsam gratiam discrimen, quod prædestination seu electione, est gratia præparatio; gratia vero, est ipsa temporalis gratia collatio. Vnde illam appellat electionem secundum propositum, qua qui vocatur, infallibiliter respondet eamque distinguit à vocatione, qua multi vocantur, & non eligun-

tur, quia non vocantur electione efficaci, & secundum propositum. Ex qua voluntate prouenit, ut sèpè Deus multa operetur supra ordinarium naturæ cursum ut ipse Augustinus testatur de correptione & gratia capite 7. iuxta hunc sensum explicatur allatum exemplum de Iacob & Esau; alioqui illud nimium probaret; probaret enim, Deum ex se Esau odisse, cum tamen nihil eorum, quæ fecit Deus, odit, Sapient. 11.

Explicatur
Scriptura
2.

113. Secundò allata Scripturæ testimonia explicari possunt de electione ad gloriam, non per modum causæ & à priori; sed per modum signi, & à posteriori; quo pacto dicere solemus, omnes præscienti damnantur; non quod præscientia sit causa damnationis, sed signum tantum, & causa cognoscendi infallibilis. Hoc modo intelligitur locus ille Act. 13. Crediderunt, quotquot præordinati erant in vitam aeternam; ita ut præordinatio in vitam aeternam fuerit signum, & causa tantum in cognoscendo, cur hi potius, quam illi crediduri essent: cum potius merita futura præuisa fuerint causa præordinationis in vitam aeternam, & postea signum, & causa cognoscendi futura merita eorumdem præordinatorum. Alij non improbabiliter hunc locum explicant de prædestinatione ad fidem, quæ vita aeterna inchoatiæ dicitur, iuxta illud Ioan. 17. *Hac est vita aeterna, ut cognoscant te solum Deum verum, & quem misisti Iesum-Christum: ut sensus sit, actu crediderunt quorum erant per congruam vocationem ad fidem à Deo prædestinati.* Alioqui si de prædestinatione ad gloriam ibi sermo esset, necessarij dicendum foret, omnes, quicunque crediderunt, fuisse prædestinatos, ac proinde saluatos: contrà vero eos, qui tunc non crediderunt, non fuisse prædestinatos. *Quod nec verum, nec probabile videtur, cum non soleat Deus viatoribus suam prædestinationem, & multò minus reprobationem reuelare.*

Ioan. 17.

Explicatur
Scriptura
3.

114. Tertiò eadem Scripturæ testimonia intelligi possunt de electione ad gloriam tantum virtuali, & conditionata, sub intellectu tacita conditione, si in accepta gratia permanferint. Sic explicatur locus ille Lucæ secundo. *Nolite timere pusillus greci, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum.* Alioqui, si de absoluta electione ad gloriam Christus locutus fuisse, reuelasset Apostolis eorum prædestinationem, quod non est verisimile, cum hoc affectum retardet bene operandi.

Lucæ 2.

115. Vnum superest testimonium paulò difficilius explicatu, præcitato loco Sapientia 4. *Rapius est, ne malitia mutaret intellectum eius, aut nefilio deciperet animum illius.* Adhuc autem illud difficilius reddit ratio, quam Scriptura ibidem assignat: *Placita enim erat, inquit, Deo anima illius: propter hoc properauit educere illum de medio iniquitatum.* Vbi ratio, cur aliquan-

Sapient. 2
Locus diffi-
cilitis Script.

do

do Deus præmaturè iustum ex hac vita rapiat, est, quia placita est ei anima illius. Est autem Deo placita anima iusti propter electionem ad gloriam, quæ ipius merita præcedens mouet Deum finaliter ad rapiendum illum ex hac vita, antequam in peccatum cadat.

116. Sed in primis hunc locum explicans Augustinus lib. de prædest. Sanctorum cap. 14. huiusmodi præmaturum raptum iusti, ne malitia mutet intellectum eius, non referat ad gloriam, sed ad gratiæ efficacis electionem, nam ex testimonio Scripturæ colligit contra Pelagium, gratia nobis gratiam dari. Secundò recte explicari potest de efficaci electione ad gratiam finalem, propter quam placita est Deo anima iusti; aut etiam de ipsa electione ad gloriam decreta iam, & prædefinitam ex meritis finaliter præuisis.

Ad secundum caput argumentorum ex auctoritate Augustini.

Augustin. explicatur.

117. Ad auctoritatem vero Augustini respondeo, illum per electionem intelligere vel electionem ad gratiam, vel ad gloriam independenter ab operibus liberi arbitrij, solius naturæ viribus elicitis. Tum quia de hoc erat inter ipsum, & Pelagium controværsia. Tum quia, quæ de electione docet, ait esse certa fide credenda, quod de electione ad gloriam dependenter ab operibus gratiæ dici non potest. Nec sat est dicere, Augustinum obiter etiam hanc sententiam catholicam inter disputandum contra Hæreticos impugnasse: tum quia debuisset hoc explicare; alioquin eadem censura Catholicam, atque hæreticam sententiam damnasset. Tum quia vbi-cunque Augustinus egit de electione prædestinorum, vel de electione secundum propositum, nunquam illam expressè appellat electionem ad gloriam; sèpè autem expressè vocat electionem ad gratiam. Signum igitur est, quod quando illam ab-solutè appellat electionem, non intelligat, nisi de electione ad gratiam, non de electione ad gloriam.

118. Primus igitur locus adductus intelligendus est de electione ad gratiam efficacem, quæ, quia simul est virtualis, & inchoata electio ad gloriam, dicuntur ad eam prædestinati electi ad regnandum cum Christo. Quod autem per electionem ad regnandum cum Christo eo loco intelligat Augustinus electionem ad gratiam efficacem, quæ simul est virtualis electio ad gloriam, constat: tum quia nunquam eo loco, vel alibi, vt dictum est, ipse vtitur nomine electionis ad gloriam: Tum quia expressè & signatè hanc electionem eo loco appellat electionem ad gratiam: *Electi sunt, inquit, per electionem, vt dictum est, gratia, non præcedentium meritorum suorum.* Tum quia tales electos ait esse

discretos ab ipsa massa perditionis, *gratia largitate, & præscientia.* Si autem per electionem intellexisset electionem ad gloriam profectò ille non dixisset, eos discerni, *præscientia, & gratia largitate, sed potius voluntate, & electione ad gloriam, quæ præscientiam, & gratiæ largitatem antecedit, & primò ac principaliter prædestinatos à massa perditionis discernit.*

119. Eodem modo intelligendus est secundus locus. Ad tertium vero, neganda est consequentia, quoniam ante fidem nulla præcedunt opera gratiæ, propter quæ possumus ad fidem eligi, sicut præcedunt ante gloriam. Ad quartum neganda est minor: nam in doctrina Augustini propositum est idem, atque electio ad gratiam efficacem, vt vel mediocriter in doctrina Augustini versato constat. Ad confirmationem, quod ubique ipse defendit, est, electionem ad gratiam, aut si maius, etiam ad gloriam, non fieri ex solus liberi arbitrij meritis, de qua tantum erat ipius contra Pelagianos disputatione.

Quid propositum significat in doctrina Augustini.

Ad tertium caput rationum oppositæ Sententiae.

120. Ad fundamentum oppositæ sententiae, distinguendum est antecedens: semper efficacem electionem mediorum præcedit efficax voluntas finis, nego: semper efficacem electionem mediorum præcedit aliqua simplex saltem voluntas finis, concedo. Constat de ipsa efficaci electione mediorum efficacium, quæ Deus interdum confert reprobis in hac vita; certum enim est, sæpe Deum in hac vita conferre reprobis media efficacia ad salutem, cum tamen illa non cauientur ex efficaci, sed ex simpli dumtaxat affectu finis, quem Deus illis intendit in ipsis medijs & causis vniuersalibus. Quod autem nequeant media eligi, nisi ex aliqua saltem intentione finis, patet; quia media dicunt essentiali respectum ad finem, tanquam ad causam, propter quam eliguntur. Quod autem non semper sit necessaria efficax intentio finis ad efficacem electionem mediorum, probatur: tum quia interdum finis non solum penderit ab agente conferente media, sed etiam ab agente applicante media ad finem consequendum; media vero solum penderit ab agente media ipsa conferente. Vnde poterit Deus conferre media efficacia, etiamsi non intendat efficaciter finem, quia efficax intentio finis non solum penderit à Deo, sed etiam à creatura in genere causæ meritorij: efficax vero electio mediorum penderit à solo Deo. Tum quia, esto Deus per efficacem electionem mediorum non præintendat efficaciter finem remotum, & minus principalem respectu sui, qui est gloria ipsa creature; per eam tamen efficaciter præintendit finem proximum, & magis principalem respectu sui, qui sunt merita ipsa

Ad rationes

creaturæ.

creaturæ, in obsequium ipsius Dei exhibita. Quæ merita Deus principalius, utpote sibi magis honorifica, in negotio prædestinationis intendit.

121. At nequeunt, inquires, merita prius intendi, quām præuideantur, nequeunt auctem præuideri ante efficacem electionem mediorum: igitur nequit Deus efficacia media eligere propter efficacem intentionem meritorum. Respondeo, merita duplice posse præuideri; uno modo, ut absolvit futuræ; alio modo, ut tantum possibilia. Primo modo debent præuideri, quando intenduntur in genere causæ meritorie, mouentis moraliter agens ad retribuendum præmium in recompensationem operis, in obsequium ipsius præmiantis impensi; secundo tantum modo, debent præuideri, quando intenduntur in genere causæ finalis, mouentis agens ad communicandam sibi-metipsum existentiam. Cuius discriminis ratio est, quia quando intenduntur in genere causæ meritorie, presupponi debent existentia, saltem in ipsa scientia præmiantis; quia merita non sunt apta mouere præmiantem ad retribuendum merenti præmium, nisi ut existentia: quando vero intenduntur in genere causæ finalis, cum non debant mouere agens, nisi ad existentiam sui, non est necesse, ut presupponantur existere: alioqui presupponerentur secundum effectum, secundum quem debent ab agente causari. Quare non potest Deus intendere merita in genere causæ meritorie, nisi illa præuideat, ut evidenter in sua scientia absoluta: potest autem illa intendere in genere causæ finalis, si tantum illa præuideat ut possibilia: potest autem illa præuideri, ut possibilia ante efficacem electionem mediorum; ac proinde ante efficacem electionem mediorum potest illa efficaciter intendere in genere causæ finalis, eti nequeat illa intendere in genere causæ meritorie, nisi post efficacem electionem mediorum, ex quorum libera applicatione pendent merita ipsa in executione exhibenda.

122. Vnde prima probatio antecedentis solum ostendit, non posse media eligi, nisi ex aliqua simplici saltem intentione finis, quod ultiro concedimus. Ad secundam probationem dico, minorem esse veram, quando electio mediorum adæquatè penderit ab intentione finis; secus quando electio mediorum non penderit adæquatè ab intentione finis, sed etiam à libertate eligentis, vel ab aliquo alio fine ab eligente efficaciter intento. Vnde non sequitur, plus virtutis esse in effectu, quām in causa adæquatè sumpta; nam hæc non est tantum inefficax intentio finis, sed etiam libertas ipsa eligentis media, vel intentio alterius finis ab eligente efficaciter praienti.

123. Ad Tertiam probationem, distinguo minorem: non possunt prædestinari adæquatè, & completem distingui à non

prædestinatis, sola voluntate mediorum efficacium, concedo: nam sicut completa prædestination includit utramque voluntatem, mediorum scilicet, & finis; ita per utramque prædestinati completem secernuntur à non prædestinatis: non possunt distinguui incompletè & inchoatiè, nego. Nam ea voluntate prædestinati distinguuntur à reprobis, quæ includit media infallibiliter consecutra finem: hæc autem est voluntas preparandi media efficacia, quæ est propria prædestinatorum.

124. Ad probationem minoris, distinguo primum consequens: non distinguuntur inchoatiè prædestinati à non prædestinatis, sola voluntate mediorum efficacium prius, quām præuideatur ipsorum finalis consensus, ut ratio motuia ad preparanda illis talia media, nego: nam licet posteriora media Deus prepararet ex meritis prioribus, prima tamen, & consequenter totam prædestinationem ex nullis preparat meritis: ut conditio verò, sine qua non posset Deus ea media preparare, ut liberè ab ipsa creatura exequenda, concedo.

125. Ceterum negandum non est, Deum in ipsa efficaci electione mediorum concomitante & virtualiter, antecedenter & formaliter, intendere vni potius, quām alteri efficaciter gloriam. Per quam efficacem intentionem virtualem gloriarum prædestinati discernuntur à non prædestinatis, saltem inchoatiè, & virtualiter. Cur autem Deus virtualiter tantum, & non formaliter dicitur intendere finem efficaciter prædestinatis in ipsa electione efficacium mediorum, ea est: quia voluntas mediorum efficacium nondum connotet formaliter gloriam prædestinatorum, ut coronam liberè à se dependentem, cum in eo signo nondum sit gloria definita ut corona, quia in eo signo nondum sunt præuisa merita, à quibus penderet definitio gloriarum ut corona: non potest dici voluntas efficacum formalis gloriarum ut corona, sed tantum virtualis.

126. Ad primam confirmationem, nego antecedens de efficaci intentione formaliter gloriarum, secus de efficaci intentione virtuali, inclusa in ipsa efficaci voluntate dandi perseverantiam. Neque valet, gratis preparat perseverantiam; ergo gratis etiam preparat gloriam. Nam perseverantia dicit totam collectionem auxiliorum, quam nec de congruo mereri possumus, quia includit prima auxilia, quæ sub meritum non cadunt; gloria vero supponit merita, quæ presupponunt auxilia gratiarum: vnde gloria non decernitur ex auxilijs gratis collatis, sed ex meritis presupponentibus auxilia gratis collata. Quod argumentum soluendum est etiam ab aduersariis in ordine ad ipsam executionem gloriarum, quæ datur ex meritis, ex quibus tamen non datur perseverantia.

127. Ad

127. Ad secundam confirmationem, neganda est consequentia; & rutorque argumentum contra ipsos aduersarios: nam si cur Christus non habuit gloriam animæ in executione dependenter à meritis proprijs, ita neque illam habuit in intentione: contrà vero, quia nos gloriam in executione accipimus dependenter à nostris meritis, ad eandem etiam quod intentionem eligimur dependenter ex ijsdem meritis. Ratio autem cur Christus gloriam animæ non habuit ex meritis, est, quia hæc fuit altiori titulo, nemp̄ filiationis naturalis debita; & aliunde, ut illam ex meritis haberet, derogasset maiori perfectioni ipsis, quia oportuisset primum actum, quo illam sibi meruisset, non fuise clara visionem, quia hæc non est proportionatum principium merendi. Vnde gloriam corporis, quam potuit sine præiudicio majoris perfectionis sibi mereri, habuit dependenter à meritis, non tantum in executione, sed etiam in ipsa intentione. Augustinus autem hoc exemplum solum afferit ad probandum, electionem ad gratiam non fieri ex meritis: *Nam ea, inquit, gratia fuit ab initio fidei sue homo quicunque Christianus, qua gratia homo ille ab initio suo factus est Christus; sed ille ex suis meritis non habuit, ut fieret Christus; ergo neque ut nos Christiani efficeremur.*

128. DICES. Sicut Deus eodem decreto, quo gratis decretuit vniōnem hypostaticam, decreuit etiam gloriam corporis Christi & omnes doles ipsius, tanquam proprietates ipsam vniōnem hypostaticam naturaliter consequentes: hoc tamen non obstante, decreuit Deus, eandem gloriam corporis conferre Christo dependenter à meritis ipsis præuisis: ita potuit eandem gloriam gratis decernere prædestinatis eodem ipso decreto, quo illis gratis decreuit ipsam gratiam efficacem, & simul dependenter ab ipsorum meritis præuisis, alio decreto eandem gloriam illis decernere. Respondeo negando paritatem: nam licet potuerit Deus modo gloriam nobis decernere, de facto tamen illam hoc modo non decreuisse aperte colligimus ex Scripturis, & Patribus, in quibus, & à quibus semper gloria nobis proponitur ut merces & corona; si autem illa decreta etiam fuisset, ut purum donum cum gratia conexum, hoc ipsum fuisset aliquando nobis in Scripturis insinuatum: sicut, quia gloria corporis Christi fuit etiam cum ipsa vniōne hypostatica gratis decreta; ut proprias consequens illam, hoc ipsum etiam assertur à Patribus. Vnde nullis existentibus meritis in Christo, ex vi prioris decreti, adhuc illi gratis collata fuisset gloria corporis: at nullis existentibus meritis in nobis, nullo pacto ex vi alicuius presentis decreti conferretur nobis æterna gloria. Signum igitur est quod gloria non est nobis vi alicuius presentis decreti definita ut purum donum, sed tantum ut præmium & merces.

129. Instabis. Ideo eodem decreto, quo decreta fuit vno hypostatica, simul decreta fuit gloria corporis Christi, quia hæc est naturaliter connexa cum illa; vnde non potuit decerni vna, quin eodem etiam decreto decerneretur & altera; sed eodem modo gloria est naturaliter connexa cum gratia efficaci, tanquam fructus cum semine, & effectus cum causa. Respondeo negando minorem: nam gratia, cum qua est connexa gloria, tanquam fructus cum semine, non est prima, ad quam tantum gratias eligimur, nam illa non est gratia iustificans & habitualis, cum qua tantum est connexa gloria, ut fructus cum semine, sed præueniens, & actualis, cum qua non est per se connexa gloria; cum illa stare possit cum peccatore, nullum ius habente ad gloriam. Quando igitur Deus eligit prædestinatum ad gloriam iustificantem, non eligit ad illam, nisi media cooperatione ipsius prædestinati. Vnde sicut ad talēm gloriam non eligimur, nisi dependenter à nostris meritis; ita nec ad gloriam, cum tali gratia naturaliter connexam, nisi dependenter ab ijsdem nostris meritis.

130. Ad tertiam confirmationem, *Ocham.* concedunt Ochamus, Catharinus, & Gabriel maiorem; sed melius est neganda; nam priuilegia, quæ ipsis Sanctis conceduntur, omnia saluari possunt per specialem electionem ad gloriam.

131. Ad quartam confirmationem, nego antecedens de voluntate absoluta, & directa ante operum præuisionem; concedo autem de voluntate absoluta, & directa post operum præuisionem. Ex his patet ad quintam confirmationem: nam siue prædestinati elegantur ante, siue post præuisionem meritorum, semper verum est, quod nullus in eo regno admittitur, nisi ex singulari prouidentia, & præfinitione Dei. Vnde totum id, quod in argumēto assumitur, saluatur, etiā si electio ad gloriam facta sit post præuisa merita: nam ijs præuisis, completa est æterna prædestinatio saluandorum, ad quam exquendam tota Diuina gubernatio tendit.

132. Ad ultimam confirmationem, neganda est minor; nam licet electio ad gloriam sit ex meritis, quia tamen hæc ipsa merita fundantur in gratia, quæ est opus puræ misericordiæ, etiam electio ad gloriam, atque adeo tota prædestinatio est opus misericordiæ. Sicut licet iustificatio adulorum fiat ex meritis præcedentibus, saltem de congruo, quia tamen hæc ipsa merita nituntur primæ gratiæ, quæ ex nullis meritis conferuntur, tota iustificatio dicitur gratuita, & opus misericordiæ.

SECTIO V.

Quinam sunt effectus Diuinæ Prædestinationis?

133. **V**T dignoscere possumus, quinam sunt effectus Diuinæ prædestinationis, statuendum nobis est, quæ conditiones requirantur, ut aliquid dicatur effectus Diuinæ prædestinationis. Porro duas conditiones necessariae sunt, ut aliquid sit prædestinationis effectus. Prima est, ut sit effectus Dei, cum enim prædestinationis sit actus Diuinæ mentis, quo creatura rationalis dirigitur in vitâ æternam; quidquid est effectus prædestinationis, Dei effectus sit, oportet. Quod sit, ut peccatum, quia Dei effectus esse nequit, prædestinationis effectus esse non possit. Secunda est, ut aliquo modo actu conducat ad beatitudinem supernaturalem. Vnde non sufficit, si tantum possit conducere, nisi etiam actu conducat; quia cum effectus prædestinationis sit effectus illius peculiaris voluntatis, qua Deus supra reprobos diligit electos, diligit autem Deus electos supra reprobos, ratione efficacis voluntatis, quâ illis efficacia media præparat ad beatitudinem consequendam; ut aliquid sit effectus talis voluntatis, ut condiscat à voluntate erga reprobos, debet actu conferre ad beatitudinem ipsam supernaturalem, alioqui non differet ab effectu voluntatis circa reprobos: nam etiam reprobis in hac vita Deus confert supernaturalia dona, quæ illos perducere possent ad beatitudinem. Ut igitur effectus unius differat ab effectu alterius, debet unus actu conferre ad vitam æternam, ad quam non confert alter. Vnde si daretur aliquid donum in prædestinato, quod naturâ suâ posset quidem ad vitam æternam conducere, actu tamen non conduceret, non diceretur prædestinationis effectus, eo quod non esset effectus illius peculiaris voluntatis, quâ Deus diligit electos supra reprobos.

134. Ex his sit, ut communia illa media in uniuersalibus causis supernaturali bus, Incarnationis, Redemptionis, Institutionis Sacramentorum, & Prædicationis Diuini Verbi præparata, non sint dicenda effectus prædestinationis, nisi ut actu applicata prædestinato, quia ut actu applicata prædestinato sunt propria illius peculiaris voluntatis, quâ Deus supra reprobos diligit electos. Cæterum illa in actu primo considerata, sunt tantum effectus prouidentiæ supernaturalis, per quam Deus ad omnes se extendit. Non est autem necessarium ad hoc, ut aliquid sit effectus prædestinationis, ut actu conferat ad beatitudinem supernaturalem, positiuè merendo illam, ut incrementum illius, sed sufficit, ut quocunque mo-

do ad illam disponat, proximè, vel remoto, positiuè, vel negatiuè, remouendo tantum impedimenta & peccata, quæ impediunt, ne prædestinatus cum auxilijs sibi præparatis beatitudinem sibi promereatur, vel adaugeat.

135. In his duabus conditionibus includitur tertia, quam alij ut distinctam numerant, quod scilicet effectus prædestinationis debeat contineri intra ordinem gratiæ, & supernaturalem prouidentiæ. Etenim hoc ipso, quod prædestinationis effectus debet ad supernaturalem beatitudinem conferre, necessariò debeat intra ordinem gratiæ, & supernaturalem prouidentiæ contineri; cum nihil possit ad supernaturalem beatitudinem conferre, nisi aliquo modo continetur intra ordinem gratiæ, ac supernaturalem prouidentiæ. Cum autem duplex sit ordo supernaturalis, quoad substantiam, & quoad modum; ut aliquid sit effectus prædestinationis, non est necesse, ut sit ordinis supernaturalis quoad substantiam, sed sufficit, ut sit ordinis supernaturalis tantum quoad modum.

136. His præmissis, pro maiore claritate præsentis controversiæ, distinguenda est duplex series effectuum, ad supernaturalem beatitudinem conducedentium. Altera est donorum naturalium, eo fine, & intentione collatorum, ut prædestinatum iuuent ad destinatum finem facilius consequendum. Altera donorum quoad substantiam supernaturalem, cuiusmodi sunt omnia illa, quæ in intrinseca sua essentia spectant ad ordinem gratiæ: quorum aliqua se habent ut finis, aliqua ut media, ut in qualibet prædestinationis serie, consecutio beatitudinis est finis cæterorum præcedentium donorum, quæ tanquam media ordinantur ad beatitudinem, tanquam ad finem consequendum. Rursus inter media ipsa aliqua sunt, quæ immediate influunt in ipsam beatitudinis consecutionem, ut sunt omnia dona, & merita, nunquam peccato interrupta, sed semper continuata usque in finem vitæ cum ipso perseverantia dono. Alia verò sunt, quæ tantum mediæ conducedunt. Alia, quæ nullo pacto videntur ad beatitudinis consecutionem conferre, ut sunt omnes actus studiosi, tam naturales, quam supernaturales, in statu peccati à prædestinato eliciti. Præterea omnes vocations inefficaces, quibus subinde solent prædestinati à Deo in hac vita præueniri, & excitari. Ultima difficultas est de ipsa peccati permissione, an aliquo modo possit esse Diuinæ prædestinationis effectus. His adnotatis, accedendum est ad singulos effectus in particulari examinandos.

An dona

An dona naturalia sunt effectus Diuinæ
Prædestinationis?

137. **D**ONA naturalia sunt tripartita; alia spectant ad intrinsecam constitutionem naturæ, vel substantialem, ut ipsa rei substantia & creatio; vel accidentalem, ut potentia & proprietates; alia ad operationes ipsius substantiaz. Quæ adhuc sunt duplices generis; aliæ merè naturales; aliæ liberae, & honestæ. Postrema sunt, quæ tangentur spectant ad bona externa, ut bona educationis, opes, nobilitas, amici, & his similia.

138. PRIMA sententia affirmat, omnia bona naturalia esse effectus Diuinæ prædestinationis. Est Bannez 1. p. quæst. 23. art. 2. Grahadi tract. 6 disp. 2. Suarez lib. 3. de Prædest. c. 7. eaq; indicat Durand. in 1. dist. 41. quæst. 2. num. 7. dum docet, quidquid promouet, vel disponit ad beatitudinem consequendam, sine fiat ex impressione cœli, sine ex occasione prædicta, sine quoque, alio modo, totum includi in effectu ipso prædestinationis. Probatur primò ex S. Thoma. 1. p. q. 23 a. 8. argum. sed contra. vbi docet, Iacob impetratum fuisse precibus Isaac, qui alioquin prædestinatus non fuisset: ergo substantia ipsa Iacob prædestinata fuit precibus Isaac.

139. Secundò, Quia substantia ipsa prædestinata prærequisitur ad beatitudinem tanquam subiectum, in quo illa recipienda est, & à quo, tanquam à Diuino instrumento, efficienda est.

140. Tertiò, opera honesta moralia ad gloriam conducunt impediendo peccata, quæ sunt obstacula Diuinæ gratiæ, quæ minùs illa vberiùs in cordibus nostris diffundatur. Præterea bona educationis, opes, amici, nec non tribulationes, & pœnae ipsæ temporales valde conducunt, ut quis non peccet, bene operetur, & iustificetur, ac proinde ut gloriam consequatur. Confirmatur, quia, sicut hæc omnia peti, ita & impetrari solent à Deo, quemadmodum & ad gloriam ipsam multum conducere consuerunt.

141. Quartò, probatur vniuersaliter de omnibus donis, tam naturalibus, quam supernaturalibus, ex illo Pauli testimonio ad Ro. 8. *Diligēsib⁹ Deum omnia cooperantur in bonum, ijs, qui secundum propositum vocati sunt sancti.* Quem locum communiter Patres interpretantur de prædestinatis, nam hi propriè dicuntur secundum propositum, hoc est secundum intentionem Dei efficacem vocati.

142. Quintò, illa sunt effectus Prædestinationis, quæ Deus facit determinatus ab ipsa prædestinatione: atqui omnia bona naturalia Deus confert prædestinato determinatus à Prædestinatione: igitur omnia bona naturalia sunt effectus prædestinationis. Maior cōstat, nā effectus prædestinationis sūt omnia, & sola ea, quæ ex actibus ipsi prædestinantis proueniunt: cū enim prædestinatio consistat in actu libero Dei, ea omnia, & sola dicuntur effectus prædestinationis, quæ à tali

actu libero Dei proficiuntur. Minor probatur, quia prædestinationis est ipsum imperium Diuinum, quatenus intimat executionem omnium mediorum, quibus ad certum gradum gloriæ à Deo singulis prædestinatis præfixum aliquā ratione peruenitur: sed omnia bona naturalia sunt media, quibus ad prædictum gloriæ gradum aliquā ratione peruenitur: igitur omnium bonorum naturalium executio intimatur ab ipsa prædestinatione, atque adeò sunt effectus ipsius.

143. Confirmatur, quia Deus non solum præfixit singulis angelis & hominibus determinatum gradum gloriæ essentialis, sed etiam accidentalis: ergo non solum ea, quæ conducunt ad consequendum certum gradum gloriæ essentialis, sed etiam quæ conducunt ad consequendum certum gradum gloriæ accidentalis, sunt effectus prædestinationis; atqui omnia bona naturalia saltem conducunt ad cōsequendum certum gradum gloriæ accidentalis; cū de eiusmodi bonis beati & gaudent, & peculiares gratias Deo agant: igitur sunt effectus prædestinationis.

144. SECUNDÀ sententia negat, vñum donum naturale esse effectum prædestinationis. Est Och. in 1. dist. 41. ad rationes pro prima opinione, & Gabrielis ibidem art. 3. dub. 1. vbi docent, solum beatitudinem supernaturalem esse effectum prædestinationis. Fundamentum ipsorum est duplex. Primum est, quia prædestinationis est tantum de fine, non autem de medijs: atqui sola beatitudo supernaturalis est finis prædestinationis; igitur sola hæc est effectus prædestinationis. Secundum est, quia nihil, quod est commune cum reprobis, potest esse effectus prædestinationis: atqui bona naturalia sunt cōmunita cum reprobis: igitur nequeunt esse effectus prædestinationis. Confirm. nam id solum est effectus prædestinationis, quod confert ad beatitudinem supernaturalem consequendam, vel augendam; atqui nullum bonum naturale confert ad beatitudinem supernaturalem consequendam, vel augendam, cū nullum bonum naturale sit proportionatum medium ad talem finem causandum.

145. Tertia sententia docet, ea tantum bona naturalia esse effectus prædestinationis, quæ nobis ex meritis Christi conceduntur: ea autem non sunt, quæ vel ad intrinsecam constitutionem hominis, vel ad intrinsecas opes, & honores spectant; sed quæ vel ad honestos actus virtutum, vel ad externa signa, quæ Deus nobis præparat, ut internum spiritum sanctæ cogitationis nobis insipiret, pertinent. Est Vasq. 1. part. disp. 93. c. 4. Arrubalis disp. 81. & aliorum. Fundamentum est, quia id tantum est effectus prædestinationis, quod ut distinctum beneficium à creatione prædestinato confertur: atqui non omnia bona naturalia prædestinato conferuntur, ut distincta beneficia à creatione, ut per se patet: ergo. Maior probatur, quia ut s̄p̄ Augustinus docet, prædestinationis pertinet ad ordinem gratiæ, ut distinctum

Ocham.
Gabriel.

Vasquez.
Arrubal.

Augusti-
nus.

Augustin.

ab ordine naturæ. Igitur ea tantum bona naturalia erunt effectus prædestinationis, quæ ut distincta beneficia à creatione nobis conferuntur. Nam ea tantum possunt esse beneficia per Christū collata: quia ex Aug. Epist. 90. & 105. Christus nō est mortuus, ut essemus homines, sed ut essemus iusti: *Etenim Christus non pro nullis, inquit, ut homines conderentur, sed pro impiis mortuus est, ut iustificarentur.* Pro presentis difficultatis solutione

146. Dico primò: Non omnia bona naturalia sunt effectus Diuinæ prædestinationis, sed tantum quæ per modum medijs aut dispositionis actu conferunt ad consecutionem glorie, vel ad incrementum illius. Prima pars assertionis constat ex fundamento tertie sententie. Nam sicut Prædestination supponit naturalem prouidentiam circa prædestinatos; ita effectus prædestinationis supponere debent effectus naturalis prouidentia circa eosdem prædestinatos: hæc autem sunt quæcunque pertinent ad naturalem constitutionem ipsorum prædestinatorum: nam omnia hæc supponi debent tanquam substratum & subiectum prædestinationis, quæ sicut aduenit prouidentia naturali, ita & effectus huius effectibus illius.

147. SECVNDA pars assertionis probatur, quia licet bona naturalia per se ipsa spe&tata, secundum naturalem exigentiam causarum naturalium, non sint consentanea media ad consecutionem, vel augmentum beatitudinis supernaturalis; nihilominus ut ordinata à Deo, & collata ultra naturalem exigentiam causarum naturalium, sunt apta media ad consecutionem, & incrementum illius, vel per modum dispositionis remouentis impedimenta gratiæ, vel per modum facilitantis naturam ad actus meritorios exercendos, & dona ipsa supernaturalia recipienda; vel per modum meriti de congruo, cuiusmodi sunt actus morales honesti, cum auxilio extraordinario intra eundem ordinem naturæ à prædestinato eliciti.

S. Thom. explicatur.

148. Ad primum argumentum primæ sententie ab auctoritate S. Thomæ ductu. Respondeo, eo tantum probari, interdum substantias ipsas rationales à Deo creari precibus Sanctorū, quas alioquin Deus non creasset; non autem probari, tales substantias esse effectus prædestinationis respectu ipsarum substantiarum, quæ creantur: nam ad hoc, ut sint effectus prædestinationis respectu ipsarum substantiarum, quæ creantur, non sufficit, ut sint creatæ ultra exigentiam causarum naturalium, sed debent etiam ordinari, ut media respectu ipsarum substantiarum ad consequendam, vel augendam sibi beatitudinem, cum tamen ipsa non sint sibi media ad beatitudinem consequendam, vel augendam, sed tantum subiectum & substratum; quod ad prædestinationis effectum non sat est, quia prædestination, ut dictum est, esse debet de ijs, quæ superadduntur naturæ.

149. Ad secundum nego, ad effectum pre-

destinationis sufficere, esse tantum subiectum beatitudinis, & instrumentum obedientiale Dei ad illam producendam, nisi etiam conferat ad illius consecutionem, vel incrementum, modo supra explicato.

150. Tertium, & quartum argumentum cum sua confirmatione, solum probat secundam partem assertionis: iuxta quam explicanda est præcita auctoritas Pauli.

Paulus.

151. Ad quintum, neganda est vniuersaliter minor, & solum limitanda ad ea tantum bona naturalia, quæ per modum medijs conferunt ad consecutionem, vel incrementum beatitudinis supernaturalis. Ad confirmationem respondeo, duplum esse gloriam accidentalem in beatis; unam, quæ per se consequitur ipsam beatitudinem essentiali, ut est gloria corporis, & reliquæ dotes ab ea fluentes; alteram, quæ tantum per accidens cum illa coniungitur, cuiusmodi est omne gaudium, quod beatus de quacunque re creata, vel beneficio à Deo accepto concipere potest: prior tantum est effectus Prædestinationis, non autem posterior.

152. Ad primum fundamentum secundæ sententie, negatur maior, ut mox patet. Ad secundum, neganda est minor: nam licet in reprobis sint etiam bona naturalia, & sapientia majora, & præstantiora, quām in prædestinationis; non sunt tamen in illis media actu conducentia ad gloriam, vel gloria incrementum, quod ad effectum Prædestinationis requiritur. Ad confirmationem, negatur etiam minor: ad cuius probationem, distinguendum est duplex bonum naturale; alterum quoad modum, & quoad substantiam simul, cuiusmodi sunt omnia bona, tam quoad substantiam, quām quoad modum naturæ debita; atq; hæc nullo pacto sunt proportionata media ad gloria consecutionem: alterum naturale tantum quoad substantiam, supernaturale verò quoad modum, quia saltem ratione modi, quo sit, est supra debitum naturæ, & à Deo ordinatum ad gloria consecutionem. Atque hæc bona possunt esse media, saltem per modum dispositionis ad gloria consecutionem.

S. Thomas.

An omnia dona supernaturalia sunt effectus Prædestinationis?

153. PRIMA sententia negat beatitudinem ipsam esse effectum Prædestinationis. Est Durandi in 1. dist. 41. q. 2. n. 10. Contrà vero Ochamus ibidem ad rationes propriæ opinionem, & Gabriel art. 3. dub. 1. negant, media esse effectus Prædestinationis, sed solum beatitudinem. Fundamentum illius est, quia Prædestination nō est de fine, sed de medijs. Contrà vero fundamentum horum est, quia Prædestination est tantum de fine, non autem de medijs. Confirmatur, nam id solum est effectus Prædestinationis, quod est proprium prædestinatōrum: at sola beatitudo est.

Durandus
Ocham.
Gabriel.

est propria prædestinaturorum, reliqua enim sunt communia cum reprobis.

152. Dico secundò. Omnia bona supernaturalia sunt effectus Diuinæ prædestinationis. Est communior inter Scholasticos, sequentes Magistrum in 1. dist. 40. c. vltimo. & colligitur ex prædictato testimonio Pauli ad Rom. 8. *Omnia cooperantur in bonum ijs, qui secundum propositum vocatis sunt Sancti.* Etenim ad minimum auctoritas hæc intelligenda est de bonis supernaturalibus, quæ suapte natura ordinantur ad beatitudinem supernaturalem. Quod verò Apostolus inter prædestinationis effectus comprehendat ipsam etiam beatitudinem, constat ex sequentibus verbis: *Quos, inquit, prædestinavit, hos etiam vocavit; & quos vocavit, hos & iustificavit, quos autem iustificavit, illos & glorificavit.* Vbi non solum media omnia, sed etiā finem ipsum numerat inter effectus prædestinationis. Nec obstat, quod altera lectio loco, *glorificavit, legat magnificavit: tūm quia reddit eundē sēsum, nam magnificat Deus sanctos suos, illos glorificando.* Tūm quia potius standū est editioni correctæ à Clemente, quæ habet *Glorificavit.*

153. SECUNDÒ, probatur nostra assertio ratione de omnibus effectibus supernaturalibus, hoc pacto. Quidquid proficiscitur ab auctu Dei prædestinante hominē ad ultimum finem consequendum, est effectus Diuinæ prædestinationis: atqui omnia bona supernaturalia collata prædestinato proficiscuntur ab auctu Dei, prædestinante ipsum ad ultimum finem consequendum: ergo omnia bona supernaturalia in prædestinato sunt effectus Diuinæ prædestinationis. Maior constat ex ipsa definitione prædestinationis, quæ ut illam definit S. Doctor i. part. quæst. 23. art. 1. est ratio transmissionis creaturæ rationalis in finē vitæ æternæ in mente Diuina existens. Minor probatur, nam ab illo actu immediatè proficiscitur opus extetnum, à quo immediatè dirigitur, & intenditur: sed omnia bona supernaturalia, collata prædestinato immediatè diriguntur, & intenduntur ab huiusmodi actu prædestinante hominem in ultimum finem: omnia enim, quæ Deus conferr prædestinato eo dirigit, ut tandem per ea ultimum finem consequatur: atqui finis ultimus, ad quem mediante Diuinæ prædestinatione creatura rationalis dirigitur, est ipse Deus in se ipso visibilis, & amabilis, ad quem finem consequendum non solum dirigitur gratia, & reliqua auxilia supernaturalia, sed etiam ipsam visio, & amor beatificus, tanquam proximæ, & formales rationes, quibus immediatè talis finis in se ipso attingitur.

154. Tertiò probatur assertio de singulis effectibus supernaturalibus: nam vocatione, teste Trid. less. 6. c. 5. est, vnde nostra iustificatio, sumit exordium, quæ connexa cum reliquis donis supernaturalibus influit in ipsam gloriarum consecutionem, tanquam principium illius remotum. Vocationem sequitur liber ipse consensus in vocationem, quo sal-

tem de congruo meremur ipsam iustificationem, per quam formaliter restituimur in amicitiam Dei, & reponimur in adoptionem filiorum ipsius, per quam ius acquirimus ad ipsam gloriam & beatitudinem supernaturalem. Iustificationem consequuntur actus supernaturales, liberè à iusto eliciti in statu gratiæ, quia omnes, ut suppono, sunt meritorij augmenti gratiæ, & gloriæ. Ipsam denique perfeuerantia donum est principalis effectus Diuinæ prædestinationis, quo prædestinatus immediate consequitur suam beatitudinem formalem. Ipsa verò beatitudo formalis, quæ complectitur utrumque actum intellectus, & voluntatis, est forma, quæ proximè & immediatè prædestinatus coniungitur cum Deo ultimo fine, & obiecto beatifico. Igitur incipiendo à vocatione usq; ad beatitudinem ipsam formalem inclusuè, omnia sunt effectus Diuinæ prædestinationis, quia omnia diriguntur à Deo, ut media ad obiectum beatificum, quod est ultimus finis creaturæ rationalis, in se ipso attingendum.

155. Controversia nonnulla superest de triplici genere donorum supernaturalium, an sint effectus prædestinationis? Primum est eorum, quæ statim oblata respuuntur à prædestinato, ut sunt omnes vocationes inefficaces, quibus prædestinatus resistit. Secundum sunt dona omnia, & merita peccato interrupta, an hæc sint effectus prædestinationis, ut primò collara, an tantum ut per pœnitentiam reparata? Supponimus autem cum communis sententia Theologorum, huiusmodi dona, & merita peccato mortificata, iterum per pœnitentiam in nobis reviviscere, & ad pristinum præmium acceptari, ut suo loco ostendemus. Tertium est eorum actuum supernaturalium, qui à prædestinato elicuntur in statu peccati.

156. Quoad primum & secundum genus bonorum putant Valentia 1. p. q. 23. puncto 3. & Vasq. disp. 93. c. 3. nec vocationes inefficaces, nec dona & merita peccato interrupta esse effectus Diuinæ prædestinationis, nisi ut pœnitentia reparata. Probant primò, quoniam illa sunt communia cum reprobis: nihil autem commune cum reprobis potest esse effectus prædestinationis; nam sicut hæc non est prouidentia communis reprobis, sed propria prædestinaturorum; ita nec effectus illius debent esse communes cum reprobis, sed proprij prædestinaturorum.

157. Confirmatur, nam posito, quod Deus nullum ad gloriam eligat, nisi post præuisa merita, nullam habet ante talem electionem peculiarem voluntatem erga prædestinatos, nisi solam voluntatem præparandi illis media efficacia, quæ simul est virtutis voluntas eos ad gloriam eligendi: atqui ista interrupitur per permissionem peccati; ergo nisi nonà voluntate pristina merita, & dona ad gloriam reordinantur, non manebunt peculiari aliquâ voluntate ad gloriam ordinata; cùm prior sit per permissionem peccati interrupta.

Magister.

Rom. 8.

Editio à Clemente correcta.

S. Thomas.

Trident.

Valentia.
Vasquez.

158. Probatur secundū, nam ea tantū sunt effectus prædestinationis, quæ actū conferunt ad beatitudinem supernaturalem consequendam, vel augendam; sed neque vocationes inefficaces, neque dona, & merita peccato interrupta actū conferunt ad beatitudinem supernaturalem consequendam, vel augendam, nisi per pœnitentiam reparata: ergo.

159. Tertiū, si vocationes inefficaces, & merita peccato interrupta essent effectus prædestinationis, antequam ista per pœnitentiam reuivererent, sequeretur in protoparentibus fuisse aliquos effectus prædestinationis indepedenter à meritis Christi. Sequela probatur, nam omnia dona & merita, quæ præcesserant eorum peccatum, non potuerant à Deo decerni independenter à Christi meritis, quia secundū probabiliorem tentiam Christus non fuit electus ante præuisum eorum peccatum, & consequenter nec dona & merita, quæ præcesserunt eorum peccatum, potuerunt à Deo decerni dependenter à meritis Christi.

160. Probatur quartū: Quoad tertium genus honorum, nempe quoad actū supernaturales à prædestinato in statu peccati elicitos. Quoniam hī nullo pacto sunt meritorij virtus aeternæ, vel augmenti illius, cum non sint eliciti à subiecto grato. His tamen non obstantibus.

161. Dico tertio: Etiā vocationes inefficaces, & dona ac merita peccato interrupta, non modò vt pœnitentia reparata, verū etiam vt primū collata, actūq; ipsi supernaturales in statu peccati à prædestinato eliciti, sunt effectus Diuinæ prædestinationis. Probatur primū ex illo Apostolico principio: *Omnia cooperantur in bonum ijs, qui secundū propositum vocati sunt Sancti.* Etenim cum hoc principium ab Apōstolo assignatum sit vniuersale, nō est, cur illud ad certa quædam bona limitetur, & ad reliqua omnia non extendatur, si commode possit.

162. Probatur secundū assertio, quoad singulas suas partes. Primam sic probo. Ille est effectus prædestinationis, qui datur à Deo voluntate saltem virtuali cōsequendi beatitudinem, actūq; ad illius cōsecutionem conferit: Sed vocationes inefficaces dantur à Deo voluntate saltem virtuali, consequendi beatitudinem, actūq; ad illius cōsecutionem in prædestinatis conferunt: ergo. Maior constat ex dictis; nam duo tantū necessaria sunt ad effectum prædestinationis; & quod sit effectus Dei, atq; adeo vt procedat ex voluntate ipsius; & quod actū ad beatitudinem conferat. Minorem probo, quia licet vocationes inefficaces non habeant in prædestinato effectū, quando actū offeruntur, habent tamen postea, quando prædestinatus resipuerit, & de omnibus suscepit beneficij gratias agit, nec non de sua ingratitudine, quod Deo non responderit, confunditur.

163. Probo secundam partem, hoc pacto. Dona & merita peccato interrupta, non so-

lām vt pœnitentia reparata, sed etiā vt primum collata dantur prædestinato à Deo voluntate saltem virtuali perducendi illum in vitam aeternam; sed hæc voluntas non interrupitur per peccati permissionem; & actū conferunt ad vitam aeternam, non modò vt pœnitentia restaurata, sed etiam vt primū collata; ergo non solum vt pœnitentia reparata, sed etiam vt primū à Deo collata, sūt effectus prædestinationis. Maior constat, nam quidquid supernaturale Deus confert creaturæ rationali, confert voluntate saltem virtuali perducendi illam in vitam aeternam; quia confert iuxta exigentiam rei conferenda, quæ sicut intrinsecè ordinatur ad vitam aeternam, ita cum eo ordine & fine à Deo confertur. Minor quoad priorem partem probatur, quia quando Deus permittit in prædestinato peccatum, quo ipsius merita & dona ad tempus interrumpuntur, permittit illud, vt ex eo per pœnitentiam prædestinatus feruentior, & humilior resurgat. Ergo prior voluntas, quæ eadem dona & merita ad gloriam ordinauerat, non interrupitur, sed continuatur mediā voluntate permittendi peccatum, eo fine, vt prædestinatus inde feruentior, & humilior resurgat. Antecedens in frā ostendam. Consequentia pater, nam eatenus per aduersarios est necessaria noua voluntas in Deo, quā pristina dona & merita ad gloriam reordinetur, quatenus prior voluntas per voluntatem permittendi peccatum interrupitur, eò quod nequit à Deo peccatum permitti, vt ex eo prædestinatus per pœnitentiam feruentior, & cauтор resurgat: igitur si potest Deus hoc sine peccatum permittere, non est, cu priorem suam voluntatem interrumpat, si quidem illam continuare potest cum ipsa voluntate permittendi peccatum ob maiorem profectum, & utilitatem ipsius prædestinati.

164. Probatur minor quoad secundam partem: nam, vt suppono, merita per peccatum interrupta non amittunt intrinsecū jus ad gloriam, quod ab initio habuerunt, quando fuerunt à prædestinato elicita, sed tantū manet extrinsecè impedita, quo extrinsecō impedimento per pœnitentiam sublatō, statim merita ipsa secundū pristinum valorem, & non tantū secundū præsentem, quem per pœnitentiam acquirunt, actū conferunt in vitam aeternam. Vnde in ordine ad pristinum valorem præsens pœnitentia tantū se habet vt pura conditio.

165. Tandem probo tertiam partem assertio proposita. Nam omnes actū supernaturales eliciti à prædestinato in statu peccati, non modò sunt meritorij de congruo aliorū auxiliorū, quibus prædestinatus proximè disponitur ad pœnitentiam, verū etiam illi in mea sententia relinquunt habitū supernaturalem in prædestinato, quo ille faciliter eosdem actū supernaturales meritorij in statu gratiæ eliciat: sunt etiam materia gratiarum actionis, & confusionis, quoties illorum recordabitur prædestinatus.

Ad

166. Ad primum argumentum oppositæ sententia neganda est maior: nam vocaciones inefficaces, & merita interrupta sunt propria prædestinati, quarenus acta conferunt in vitam æternam: ut autem acta conferant in vitam æternam, non est necesse, ut statim in illam conferant, vel eam promerendo, vel augendo; sed sat est, si aliquando, & in aliquo genere causæ, saltem dispositiæ, vel obiectiæ in illam conferant. Ad confirmationem, nego minorem, ut supra dictum est, & infra patebit.

167. Ad secundum, neganda est minor, ut patet ex dictis. Ad tertium, nego sequelam: ad cuius probationem, nego assumptum. Et tenim, ut suppono, potuit Christus prædestinati dependenter à peccato Adami præuiso tantum scientia conditionata, & simul omnia dona supernaturalia ei decerni dependenter à meritis Christi.

An permisso peccati in predestinato sit effectus Prædestinationis.

Vasquez.
Arrubal.

168. **P**RIMA sententia negat. Est Vasquez i. p. disp. 93. c. 2. Arrubalis disp. 82. c. 2. Probatur primò. Nihil potest esse effectus prædestinationis, quod non sit donum gratiæ Dei per Christum: atqui permissione peccati, non est donum gratiæ Dei per Christum; igitur nec prædestinationis effectus esse potest. Minor probatur, nam permissione peccati est tantum negatio auxilij congrui, quo peccatum ipsum vitaretur: atqui negatio gratiæ non est gratia, ut per se pater: ergo.

169. Probatur secundò. Ad hoc, ut permissione peccati sit effectus prædestinationis, non solum debet ipsa ad gloriam conducere, sed etiam ex voluntate Dei ad eam præfiniri: nequit autem Deus ex se permissionem peccati præfinire, ut medium conducens ad gloriam consecutionem, nisi prius præfiniat pœnitentiam: nequit autem ex se pœnitentiam præfinire, ergo nec ipsam peccati permissionem. Maior constat ex dictis, nam ut aliquid sit effectus prædestinationis, duo requiritur: & ut re ipsa ad gloriam conducat, & ut sit effectus Dei: est autem effectus Dei per ipsius prædestinationiam voluntatem. Minor assumpta patet, nam nequit permissione peccati ad gloriam conducere, nisi media pœnitentia retrahatia peccati, cum ex se permissione peccati potius abducatur, quam conducatur ad gloriam consecutionem. Minor subsumpta probatur, quia nequit Deus ex se præfinire pœnitentiam, nisi præfiniendo peccatum; quia nequit præfinire medium, quin simul præfiniat ea, quæ medium ipsum essentialiter supponit. Cum igitur pœnitentia essentialiter supponat peccatum, cuius ipsa est destruenda, nequit Deus illam præfinire, quin simul cum illa præfiniat peccatum.

170. Tertiò, si Deus ex se præfiniret pœ-

nitentiam, non posset non sequi peccatum: nam supposita in Deo voluntate efficaci dari remedium, supponens essentialiter peccatum, non esset amplius in potestate creaturae peccatum vitare; cumq; hæc sit necessitas antecedens, tolleret omnino libertatem à creatura.

171. SECUNDA sententia affirmat permissionem peccati in prædestinationis esse effectum prædestinationis, atq; ad eum posse Deum ex se velle permissionem peccati, non tamen propter pœnitentiam, ob secundum argumentum præcedentis sententia, sed propter alium finem, non supponentem per se peccatum; nempe propter humiliationem, aut aliquem alium finem, cum peccato non necessario connexum. Est Molinæ i. p. q. 23. art. 2. disp. 3. Suarez lib. 3. de prædest. c. 8.

Molinæ.
Suarez.

172. Dico 4. Non repugnat, Deum velle permissionem peccati; nec non pœnitentiam in remedium peccati, nondum præuisi scientia absoluta, sed tantum conditionata: atque adeo in prædestinationis permissione peccati connumeranda est inter effectus prædestinationis. Hæc postrema pars patet, nam si potest permissione peccati simul cum ipsius remedio à Deo intendi ante absolutam scientiam ipsius peccati, cum aliæ talis permissione in prædestinationis multum conferre soleat ad cautelam & feruorem, de facto connumeranda erit inter effectus prædestinationis: sic enim melius saluat vniuersale illud principium Apostoli: Prædestinationis omnia cooperantur in bonum. Quod principium explicans Augustini lib. de correptione & gratia. cap. 9.

Augustini.
nus.

Vsi que adeo, inquit, talibus Deum diligentibus prorsus omnia cooperantur in bonum, ut etiam si qui eorum deviant & exorbitant, etiam hoc ipsum eis faciat proficere in bonum, quia humiliores redeunt, atque doliores.

173. Cæterum difficultas est, an Deus possit permissionem peccati simul cum ipsius remedium inrendere ante præuisum peccatum scientia absoluta: posse autem Deus hoc intendere, sic ostendo. Ad hoc ut Deus velle possit permissione peccati, nec non remedium ipsius, absq; eo quod velit peccatum à pœnitentia præsuppositu sufficit, si peccatum sit tantum præuisu scientia conditionata: igitur poterit Deus ante præuisum peccatum scientia absoluta velle permissionem peccati, eiusq; remedium. Antecedens probo, nam ut non dicatur Deus velle, sed tantum permittere peccatum, sufficit, si illud quocunq; modo præuisum futurum vi libertatis creatæ, non impedit, sed sinat esse futurum vi libertatis eiusdem, & contra illud anticipatum remedium decernat. Nam tunc dicitur Deus permittere, & non velle peccatum, quando illud non est futurum vi alienius proprij decreti, vel actionis à se præfinitæ: atqui hoc ipso, quod scientia conditionata præuidet peccatum futurum vi libertatis creatæ, tale peccatum non sequitur vi decreti Diuini, permissionem intendentis aut pœnitentiam anticipantis. Maior constat ex ipso verbo, Per-

Tom. I. De Deo.

D d 3

mittere,

mittere, quod formaliter importationem impedit peccatum in alio præsum, & ad illud impediendum nulla obligatione teneri, sicut Deus nulla obligatione tenet ad impediendum peccatum in nobis. Minòr etiam patet, nam neque ex permissione peccati, cum sit tantum negatio auxilij congrui, interim non negatio sufficiente, cum omnibus ad vitandum peccatum antecedenter requisitis; neque ex pœnitentia deicta in remedium peccati præsum sub conditione futuri, sequitur peccatum, sed potius destruatio peccati. Ut autem possit pœnitentia præsumi absque prædestinatione peccati, sufficit, ut illud præsum sit futurum libertatis creatæ. Quod autem illud non sit præsum scientia absoluta, sed tantum conditionata, nil refert, quia non magis illud supponitur futurum vi libertatis creatæ præsum scientia absoluta, quam præsum scientia conditionata.

163. NEQUE ex eo, quod Deus illius remedium anticipet, antequa prævideat illud futurum absolutè, plus influat in illud, quam influeret, si eius remedium non anticiparet. Nam ex eo, quod eius remedium anticipet, solum sequitur necessitas permittingendi peccatum, iam præsum futurum vi libertatis creatæ: hoc autem non facit, ut Deus per tale decretum magis influat in peccatum, quam influeret, si idem decretum de permittingendo peccato faceret ex alio fine, quam ex fine preparandi illi remedium: nam ex quocunque fine Deus moueat ad constitutendum hominem in ijs circumstantijs, in quibus scientia conditionata illum prævidit peccatum, eadem necessitate sequeretur peccatum, ac sequitur, posito decreto de permittingendo peccato propter remedium ipsius peccati. In neutro enim casu peccatum sequeretur formaliter ex vi decreti Diuini; sed ex vi tantum libertatis creatæ, atqui hoc sufficit, ut non dicatur peccatum a Deo intendi, sed tantum permitti, ergo.

164. CONFIRMATVR, nam posito quod homo in talibus circumstantijs constitutus, præsumit solum voluntate peccatum, potest Deus ante præmissionem absolutam peccati, antecedente sua voluntate velle hominem constituere in talibus circumstantijs: at non minore necessitate sequitur peccatum, posito hoc decreto, quam alio de pœnitentia in remedium peccati: sed potest Deus, absque eo quod velle peccatum; velle hominem constituere in talibus circumstantijs, in quibus scientia conditionata præsumit est peccatum: ergo poterit & remedium ipsum peccati præfinire, absque eo quod præfiniat peccatum. Hanc sententiam expressè docet Granadus i. p. tr. 6. disp. 5. in fine.

165. EX dictis sequitur, non solum permissionem peccati esse effectum prædestinationis in eodem, in quo tale peccatum permittingitur, sed etiam permissionem peccati in uno, sive esse effectum prædestinationis in alio, quando nimis prædestinatus ex pec-

cato alterius evadit cautor & feruentior. Sic ex peccato Iude, & infidelitate Thomæ Apostoli euaserunt cautores, & feruentiores in fide. Pari modo interdum bona opera vnius sunt effectus prædestinationis alterius; quando ex illis prædestinatus efficitur in operando diligentior, ut cum Deus ad preces vnius conuertit alium, sicut ad preces Stephani conuertit Paulum.

166. AD PRIMVM argumentum primæ sententia, distinguenda est minor: permissione peccati non est donum gratiæ Dei per Christum, per se spectata, concedo; ex ordinatione Dei, nego: nam potest talis negatio ex voluntate Dei ordinari ad maiorem cautelam & feruorem ipsius prædestinati, atque hoc modo esse donum gratiæ Dei per Christum, atque adeo prædestinationis effectum.

167. AD SECUNDVM, negandum est Deum non posse præfinire permissionem peccati, absque eo quod simul cum illa præfiniat peccatum, ut hactenus probatum est. Negandum pariter est, non posse præfinire pœnitentiam in remedium peccati, ante absolutam præmissionem ipsius peccati, sufficit enim si tantum si præsum sub conditione. Ceterum notandum est, Deum prius ratione permisisse peccatum, præsum scientia conditionata, & deinde præfinisse pœnitentiam in remedium illius. Ratio est, quia prius Deus statuit hominem constituere in ijs circumstantijs, in quibus illum prævidit peccatum, & deinde prævidit peccatum scientia conditionata, tum denum præfinuit remedium ipsum peccati. Nam primum est fundamentum secundi; secundum verò tertii.

168. AD TERTIVM, concessa sequela, de necessitate consequente, neganda est de necessitate antecedente: nam adhuc in præstato maneat libertas antecedens, quæ posset vitare peccatum. Vnde negandum est, talen necessitatē esse antecedentem, quia licet sit antecedens ad liberam determinationem creaturæ absolutè futuram, non est tamen antecedens ad liberam determinationem euldem conditionatè futuram: atqui hoc sufficit, ut peccatum non sequatur absoluta necessitate; ut constar de actibus ipsiis virtutum, quos Deus præfinit potest absque præiudicio libertatis creatæ, ante absolutam præmissionem ipsorum, per solam præmissionem conditionatam; cum in hoc sit pars ratio vtriusque. Et quamus Vasquez colærenter negat virtutemque, hoc tamen negari non posse, auctoritate & ratione supra probauimus.

169. SECUNDA sententia, quatenus negat, posse Deum ante absolutam præmissionem peccati decernere pœnitentiam in remedium peccati, refutata manet ex dictis.